

Szabadidős integrációs programok lelki hatásai

TVA 037

Budapest, 2012

Tartalom

I.	Összefoglalás.....	- 3 -
II.	Irodalmi áttekintés	- 5 -
	A) Integráció	- 5 -
	A szabadidős integráció előnyei, hatásai	- 6 -
	Saját tapasztalatok	- 7 -
	B) Élménypedagógia	- 9 -
	A csúcseredmény	- 11 -
III.	Esettanulmány: integrált lovastábor a Velo tanyán	- 13 -
	Hipotézis.....	- 13 -
	Előzmények	- 13 -
	Anyag, módszer	- 15 -
	A program rövid leírása.....	- 15 -
	A kérdőívek eredményei	- 17 -
	A Pető Intézetbe járó gyermekek kérdőíveinek kiértékelése	- 17 -
	Az ép gyermekek kérdőíveinek kiértékelése	- 28 -
	Összefoglalás	- 39 -
	Alkalmazási lehetőségek az oktatásban	- 40 -
IV.	Köszönetnyilvánítás	- 41 -
V.	Felhasznált irodalom, források.....	- 42 -
	Mellékletek	- 43 -
	A Pető Intézetbe járó gyermekek kérdőíve	- 43 -
	Az ép gyermekek kérdőíve	- 46 -

I. Összefoglalás

*“Rajtam úgy segíts:
gondjaimból részt ne végy,
csak tudd, hogy vannak.”*

/Fodor Ákos/

*“Nem szeretünk, mert nem értünk,
azaz inkább: nem értünk,
mert nem szeretünk.”*
/Rabindranath Tagore/

Záródolgozatom „A mozgássérült gyermekek jövőképe, és annak alakulása új, illetve különleges élmények hatására” témájában íródott. A kutatás során a következőkre jutottam: alátámasztást nyert feltételezésem, miszerint a mozgássérült gyermekeknek nem reális a jövőképük. Az egyes programokon elhangzott megnyilvánulásaik arra engedtek következtetni, hogy kevés tapasztalatuk van a „kinti”, a családon és az iskola intézményén kívüli életről. Mindezen problémákra azonban a tapasztalatszerzés, valamint az önismeret és az érzelmi intelligencia fejlesztését célzó programokon való részvétel megfelelő válasz volt.

Ezen programok egyike lovaglás volt. Ez olyan jól sikerült, hogy a gyerekek már a hazaúton ábrándoztak egy lovas táborról. Engem is lelkesített a gondolat, és szerettem volna, ha ez a tábor mindjárt az integráció előkészítését is segíti, így ép és mozgássérült gyermekek közös táborának megszervezését tűztem ki célul. Ennek a szabadidős integrációs programnak lelki hatásait kutatom jelenlegi dolgozatomban.

A szervező csapat (velem együtt 8 emberből állt, ebből 5 évfolyamtársam, és 3 lelkes ismerős volt¹) kialakításával a táborprogram is körvonalazódott: mindenki beleadta saját egyéniségét, hozzá közelálló foglalkozások tervezésébe kezdett. Még hátra volt azonban a legnehezebb feladat: a tábor finanszírozásának kérdése. A gyermekek családjaitól nem szerettünk volna pénzt kérni, így szponzorokat kerestünk. Mintha mi lennénk a mesebeli legkisebb királyfi: sorra nyíltak meg a kapuk előttünk.

¹ Név szerint: Bernard Petra Anne, Fekete Ágnes Anna, Fekete Márton, Kicsi Andrea, Stadler Viktória, Tamádi Judit, Tormácssy Bianka

A tábori program változatos, élvezetes volt. Érdekes volt megfigyelni, hogyan alakulnak a résztvevők egymással való kapcsolatai. Ahogy teltek a napok, egyre jobban egymásra hangolódtunk, és számíthattunk egymás segítségére – lassan azon kaptuk magunkat mi, szervezők, hogy a gyerekek nélkülünk is megoldanak helyzeteket, önállóan vagy társaik segítségével. A mozgássérült gyermekek rádöbbenek, hogy ép társaikhoz képest csökkentek a lehetőségeik. Ez okozott rossz érzéseket, de még inkább nagyobb aktivitásra sarkallta őket.

Az azonnal tapasztalható hatások mellett a hosszú távú változásokat is vizsgálom dolgozatomban, kérdőív segítségével. A dolgozat első szakaszában az integráció és az élménypedagógia talaján alapozom meg a kutatást. A továbbiakban célom felmérni a program hatékonyságát az integráció szempontjából. Továbbá szeretném feltárni a gyermekek elképzeléseit és elvárásait egymással, illetve a programokkal kapcsolatban, és ezzel elősegíteni a minél sikeresebb szabadidős integrációs programok szervezését, amelyhez a legadekvátabb módszerbeli megoldásnak az esettanulmány mutatkozott.

A kérdőívekből kiderült, hogy miben különbözik az ép és mozgássérült gyermekek élmény megélése, illetve, hogy milyen viselkedést várnak egymástól. Továbbá fény derült arra is, hogy milyen típusú foglalkozásokra van igény részükről, melyek hatékonyak integráció szempontjából.

II. Irodalmi áttekintés

A) Integráció

Az integráció szó a Magyar értelmező kéziszótár meghatározása szerint “különálló részek valamely nagyobb egészbe, egységbe való beilleszkedését, beolvadását, egységesülését” jelenti. A sajátos nevelési igényű gyermekek ép gyermekekkel történő együttnevelése az integráció egyik formája.

Sajátos nevelési igényű az a gyermek, tanuló, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján:

- testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos,
- pszichés fejlődési zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott (például diszlexia, diszgráfia, diszkalkúlia, autizmus, kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar).²

Az integráció típusai³:

- Teljes integráció
- Részleges integráció:
 - Lokális integráció
 - Szociális integráció
 - Funkcionális integráció
- Kooperatív szervezés
- Integrációs részleg
- Fordított integráció
- Spontán integráció

A cél a teljes integráció, annak is a 2. szintje, az inklúzió (befogadás). Ebben az esetben nem a sajátos nevelési igényű gyermek alkalmazkodik, hanem öhozzá, testi-lelki igényeihez alkalmazkodik a környezet. Az ép gyerekek húzóerőt jelentenek az integráltan nevelt sajátos nevelési igényű iskolások számára, illetve az ép gyerekek megtanulnak együttélni sérült

²Közüktatási törvény, 2003

³ Deák Adrienn, szóbeli közlés

társaikkal. Az iskolai inklúciónak rengeteg feltétele van, az intézménytől, a pedagógusoktól, és a tanulóktól is sokat kíván, így nehéz megvalósítani.

Az iskolarendszer teljesítményközpontú, egységes nevelési, oktatási eljárásokat alkalmaz, egyéni különbségekre nem fektet hangsúlyt, egységes a követelményrendszere, merev az értékelési rendszere.⁴ A pedagógusoknak is nehézséget okoz az integráció megvalósítása, mert nincs előttük minta, illetve a képzésükben is kevés figyelmet fordítottak a differenciálásra, és nincs elég eszköz, eltérő nehézségű feladat és tevékenységrendszer, probléma esetén nem tudnak segítséget kérni, felkészülésük több munkát igényel.⁵ Az integráció, inklúzió elérésének folyamatában lehet első lépés, egyfajta „rávezetés” a szabadidős integrációs programok szervezése.

A szabadidős integráció előnyei, hatásai

Az integráció célja az elfogadás, befogadás. Ennek elérése egy versenykörnyezetben (amilyené az iskola is válhat) nehezebb lehet. Egy kötetlen, élvezetes program keretében több az esély arra, hogy a gyermekek feloldódjanak, nyitottabbá váljanak egymásra. Esélyük nyílik az önkifejezésre, valódi személyiségük felfedezésére. A közös élmény, cél összekovácsol.

“A sokrétű szabadidős program fejlesztő hatással van a közösségi, társas kapcsolatok alakulására. Ennek rendkívül nagy jelentősége van, hiszen a valódi integráció lényege az elfogadott és viszonzott kapcsolatrendszerben rejlik. A tanórán kívüli tevékenységek lehetőséget biztosítanak olyan más jellegű - manuális, zenei, nyelvi, számítástechnikai - tevékenységekre, amelyek fogyatékoságukat kompenzálva sikerélményhez juttatják a sérült tanulókat.”⁶

A szabadidős integrációs programok erősen kötődnek az élménypedagógiai tevékenységekhez, tapasztalati tanuláshoz (a tanulás fogalma itt túllép az oktatási intézményekben átadni kívánt tudás elsajátításán, ide tartozik érzelmi világunk gazdagítása, önismeret, szociális és megismerési képességek fejlődése, stb.). Ennek előnyeiről és hatásairól a következő fejezetben olvashatunk.

⁴ Kókayné Lányi Marietta In: Takács István (szerk.) – Csillag Ferenc (szerk.) – Trencsényi László (szerk.): Hogyan szeressük a gyermeket? 2011, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest 302. o.

⁵ U.o.

⁶ http://pszk.nyome.hu/tamop412b/sni_tanulok/i3_az_integraci_sikeressgnek_felttelrendszere.html

Nálunk otthon a küszöb ritka, mint a fehér holló, az autóban fékrásegítő kar van, a mosdókagyló nem ér a csípőmig, és ha nem vigyázok, orra esek egy rollátorban. A szüleim mozgássérültek. Édesanyám diagnózisa diparesis spastica, édesapámé gyermekbénulás (Heine-Medin). Van egy (szintén ép) húgom. Így aztán elmondhatom, hogy inkluzív életet élünk.

Soha nem kívántam ép szülőket - és ez nem azért volt, mert így legalább nem tudnak utánam futni, hogy lekeverjenek egy taslit - szinte összeszorult a szívem, ha arra gondoltam, mi lenne, ha anyuék épek lennének. Nekem ők kellettek, kellenek így, ahogy vannak. Soha nem volt kellemetlen az, ha velük együtt kellett megjeleneni valahol, még „legzavarbaesősebb” kamaszkorunkban sem. Azt hiszem, ezt teszi, ha az embert természetes módon veszi körül kiskora óta valami – belenő.

Sokat segít nekünk a mai napig édesanyám testvére, és Mama – nélkülük nehéz lett volna, főleg mikor még kicsik voltunk. Ahogy nőttünk, húgommal egyre jobban kivettük a részünket az itthoni munkából. Pont a napokban mondta egy helyi pénztáros, hogy emlékszik, milyen fiatalon kezdtünk járni bevásárolni, meg is lepődött, hogy milyen ügyesen megoldottuk. Az életünk részévé vált a segítség, de amit tudtak, azért megtették szüleink.

Megtanultuk, hogyan tudunk segíteni, ha Anyu (nem önszántából) egy jégtánc kúrt ad elő az udvaron, vagy hogyan tudjuk megkönnyíteni a hétköznapi dolgokat. Az idő múlásával bővülnek a helyzetek, amiben segítségre szorulnak – nem akarok hamis idillt festeni, vannak viták, nehézségek. Mikor beiratkoztam a Pető Intézetbe, kezdtem végre megérteni (főleg édesanyám esetében), hogy mi miért van így, a képességeiket jobban megismertem. Ezért aztán előfordul, hogy nem mindent úgy, olyan mértékben csinálom meg, mint ahogy kéri, és ilyenkor gúnyosan megjegyzik: „Konduktíve...”.

Sok ismerősünk is mozgássérült. Az ő esetükben már egy fokkal nehezebb megállapítani, mikor kell a segítség, mikor nem – a tapasztalat által tanulunk. Úgy gondolom, hogy mindenki számára ez kellene az út legyen a sérült emberek megismeréséhez: a tapasztalat. Nem alkalmi, véletlenszerűen megrendezett események, hanem rendszeres, természetes szituációk alkalmával kellene egymásra nyitottá válnunk, és kialakítani a megfelelő hozzáállást. Minél kisebb korban kezdjük beépíteni az életünkbe, annál természetesebbé válik.

Jelenleg két ilyen irányú „projektem” van: rendszeresen lovagoltatok gyerekeket, épeket sérültekkel együtt. Továbbá a pestújhelyi plébánián bevezettünk egy rendszert, miszerint kéthetente látás- és értelmi sérült fiatalokat hozunk el a vasárnap esti misékre, és az ifjúsági énekkar (melynek tagja vagyok) velük együtt énekel szolgál. Mindkét program nagy sikerrel fut. A résztvevők hálásak és jól érzik magukat. A segítő szándékú emberek pedig végre megtalálhatják a módját szeretetük átadásának. És talán ami még fontosabb: akiben még nem merült fel a sérültekkel való kapcsolat kezdeményezése, azok is lehetőséget kapnak rá, hogy előítéleteiktől megszabaduljanak.

B) Élménypedagógia

Élménypedagógiának (experiential education) a „cselekvés általi tanulás és fejlődés” egyik sajátos változatát nevezzük. Az élménypedagógia nem más, mint személyközpontú pedagógia, mely mind az egyén, mind pedig a csoport fejlődésére és sikerességére fókuszál (Rogers, 1984).

Az élménypedagógia lényegi elemei a Bécsi Egyetem oktatói és az Initiative Outdoor Aktivitäten & Universität Wien (IOA) trénerai, Karl Schörghuber és Günter Amesberger összefoglaló definíciója szerint:

- a) Az „agy, szív és kéz” összekötésével egészleges emberképet kapunk.
- b) A tanulás a hétköznapi helyzeteken túlmutató konkrét tapasztaláson alapul.
- c) Kaland és élmény – minden nevelési vagy pszichológiai gondoskodás alapja.
- d.) A mozgás és fizikai aktivitás központi jelentőségű, azonban művészi, zenei, kulturális és technikai területek is alapvetőek.
- e) A tevékenységek túlnyomóan az (érintetlen!) természetben történnek. Az élménypedagógus számára „a szabad természetnél teljesebb, sokoldalúbb, változatosabb és izgalmasabb tanuló környezet alig elképzelhető”.
- f) Összességében egy humanista emberképet képviselnek.
- g) További projektek és elméletek, melyek magukat élménypedagógiaiként értelmezik, erősen Kurt Hahn orientáltak.

Az élménypedagógiai foglalkozások során a tanulók saját tapasztalataikon keresztül jutnak tudáshoz, ezzel nemcsak kognitív, hanem érzelmi képességeiket fejlesztve. A csoport egy adott feladat megoldása, végrehajtása után értékel is, visszajelzést kapnak a tagok. A tapasztalati oktatás akkor hatékony, ha a körültekintően kiválasztott tapasztalatokat visszajelzés, kritikai elemzés és szintézis követi. Ezáltal lehetőség nyílik tanulságok levonására, készségek és képességek felismertetésére. A módszer a gyermekek tudását, képességeiket, kreativitását, értékeiket a való világban teszi próbára.

Mivel a résztvevők közti interakcióra épít, illetve a saját tapasztalatokra, így a pedagógusnak sem jut hangsúlyos, irányító szerep. Sokkal inkább célja megismerni a gyermekeket, és bizalmi kapcsolatot kialakítani velük.

Módszerek⁷:

1. Csoportos tevékenység

- vita és reflexió;
- a résztvevők tudatosítják a csoportban való tevékenység sajátosságait;
- minden tevékenységet csoportban kell megtervezni, végrehajtani és értékelni.

2. A saját élmény középpontba helyezése

- saját élmény a foglalkozás résztvevőjeként, vezetőjeként, és egy csoport tagjaként;
- a siker reményével kecsegtető megoldások tervezése és végrehajtása.

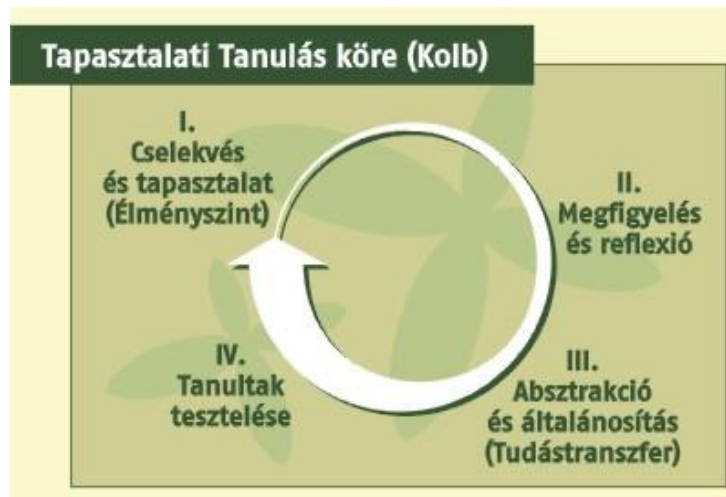
3. „Alkalmazható élmények”

- szoros kapcsolat a valódi élet és az élménypedagógiai foglalkozások között;
- a mindennapi gyakorlatba valóban átvihető, domináns minták állítása.

4. Technikai ismeretek

- szituációs gyakorlatok, „mikro-foglalkozások”, csoportmunka, páros gyakorlatok;
- gyakorlati feladatok megoldása, saját élményű feladatmegoldások;
- konzultációk, egymás munkájának értékelése, tanulságok levonása, a más területeken is alkalmazható készségek és képességek felismertetése, tudatosítása.

A tapasztalati tanulás Kolb-féle modellje (élménypedagógia kör) ⁸

David A. Kolb és Roger Fry (1975) szerint a tapasztalati tanulás köre a négy pont bármelyikén elkezdődhet, és kör helyett inkább egy felfelé ívelő spirálként foghatjuk fel.

⁷ http://kozeletre.mediacycenter6.hu/wp-content/uploads/2009/06/elmenypedagogia_doku.pdf

⁸ <http://www.ahaoutdoor.hu/index.php?m=2455>

Gyakran a cselekvésekkel kezdődik a folyamat, és ezt vizsgáljuk meg, ennek hatásait kutatjuk. Az idő előrehaladtával cselekvés más és más körülmények között jön létre és a tanuló, a tapasztaltak alapján már képes előrevetíteni a cselekvése lehetséges következményeit.⁹

A természet az élménypedagógia preferált közege. A természet élő társként működhet az élménypedagógiában, tükröt tartva nekünk, „ahogy az ember a vadonba kiált, az úgy visszhangzik” mottója szerint. Lehetőséget kapunk benne az önmagukkal való kontaktusfelvételre, ami a gyógyulás potenciálját hordozza.¹⁰

A csúcselmény

A csúcselmények Csíkszentmihályi Mihály szerint az intenzív önmegvalósítás pillanatai. Az egyén ennek során csak az adott tevékenységre koncentrálni, elfelejtkezik önmagáról. Tudatában van és kontrollálja a helyzetet. Az időérzékelés megváltozik. A tevékenységben önmagában van a jutalom, a végső cél leginkább csak ürügy.

A szabadidős programok magukban hordozzák az áramlat megélésének lehetőségét, tevékenységek egész tárháza áll rendelkezésünkre. Az áramlat állapot feltételei (amik a tevékenységek kritériumai is egyben):

- próbára tevő, illetve meglévő készségeinket kiterjesztő (nem reménytelenül nehéz, de nem is megalázóan könnyű) követelmények, a próbatétel mértéke illeszkedik képességeink szintjéhez,
- egyértelmű, közvetlen célok, az elvégzett munkáról azonnali visszacsatolás.

Az áramlatot elősegíteni két területen tudjuk: megváltoztathatjuk az egyén környezetét, illetve az egyént segíthetjük abban, hogy megtalálja az áramlat állapotot kiváltó tevékenységeket. Az áramlat elvek célja azonban nem közvetlenül az áramlat létrehozása, hanem örömet nyújtó tevékenységek felfedezésében és a figyelem átirányításában való segítségadás – mindez eredményezi az egyének önismeretének fejlődését is, képessé válnak életük alakulását pozitív irányba terelni, hatékonyabb megküzdési stratégiáik lesznek, könnyebben boldogulnak az esetleges problémákkal.

Miért fontos az integráció szempontjából a csúcselmény? Minél pozitívabb a közös élmény, annál inkább hajlunk annak megismétlésére. Ha a gyermek (akár sérült, akár ép) a

⁹ Szabó Gábor szakdolgozata: Az Outdoor módszer alkalmazásának lehetőségei a tanácsadásban, Kalandterápiás beszámoló ELTE PPK, 2006

<http://www.kette.siteset.hu/fajl.php?id=3686>

¹⁰ Astrid Habiba Kreszmeier, 2004

programot élvezi, sikerélménye van, beszélni fog róla. Keresi a lehetőséget arra, hogy megossza a vele történeteket, vagy egy részvevő társával együtt emlegessék föl a „régi szép időket”. Ennek a készítésnek kapcsolatépítő, kapcsolaterősítő szerepe van. A résztvevők között a program után is megmarad az interakció, esélyt adva arra, hogy még jobban megismerjék egymást, egymás életének részesévé válhassanak – és létrejön az együttélés például barátság formájában.

III. Esettanulmány: integrált lovastábor a Velo tanyán

Hipotézis

Rendszeres szabadidős integrációs foglalkozások, programok szemléletformálók lehetnek, valódi elfogadást eredményezhetnek.

Előzmények

Zárárdolgozatom készítése, a programok (lovaglás, önismereti társasjáték, sorstárs találkozó, szabad alkotás, találkozó paralimpikonnal) szervezése, lebonyolítása során bebizonyosodott, milyen nagy örömet jelent a gyerekeknek egy kis kikapcsolódás a hétköznapiakból. Emellett hasznosnak is bizonyultak a programok. Akkori tapasztalataimat, következtetéseim így hangzottak: *„Az önismeretet célzó programok keretében a gyermekeknek lehetőségük volt megnyílni, érzelmeikről beszélni. Tették mindezt társaik, nevelők, felnőttek előtt, így visszajelzést is kaphattak. Ezzel érzelmi intelligenciájuk fejlesztésére kaptak esélyt, hiszen az érzelmek felismerésében, kezelésében jutottak segítséghez. Ezzel megnyílt az út az önmotiválás, mások érzelmeinek felismerése, és*

kapcsolatkezelés szintjére való eljutáshoz. Önismeretük fejlődése kihatott jövőképükre is, hiszen olyan motívumok jelentek meg gondolatvilágukban, amik addig nem, vagy kevésbé kerültek előtérbe.

Úgy gondolom, hogy az elért eredmények nem visszafordíthatóak, nem fognak elsikkadni az idő múlásával. Azonban, hogy a gyermekek további lépéseket tegyenek a fejlődés útján, ahhoz folytatni kell a kutatásban létrejött, illetve a dolgozatban ajánlott programok szervezését, hiszen ez még csak „ízelítő” volt egy új ismeretelsajátítást, önismeretet és sok minden más fejlesztő programból.”

Ezeknek a programoknak folytatásaképpen szerveztem meg a nyári lovastábort. A célok bővültek: a hangsúly az integráció elősegítésén volt. Ezen a ponton meg kell említenem dr. Polyvás György nevét, aki összeköttetést biztosított a szponzorok és szervezők között, így nélküle a tábor nem jöhetett volna létre. Ezúton is szeretnénk megköszönni neki, és a szponzorainknak: a Csodák Csodája Alapítványnak, a Process Solution Kft.-nek, A Revolution Software Kft.-nek, a HostLogic Kft.-nek és Docu Store Kft.-nek, és a Velo tanyának.

Anyag, módszer

A programot meghirdettük a Villányi út négyes csoportjában, innen került ki a tábor 9 mozgássérült résztvevője, illetve egy ép, de addig a Pető Intézetben nevelkedő lány. Az ép gyerekeket keresztény közösségből választottam ki, különböző szociális képességekkel rendelkező fiúkat és lányokat (összesen 5 gyermeket).

A résztvevők 10 és 13 év közötti fiúk és lányok voltak. Az ép gyermekek többnyire jó, támogató szociális háttérrel rendelkeznek, míg a Pető Intézetben nevelkedő társaiknál több esetben fordul elő rossz szociális háttér. Az ép gyermekek mind ép értelműek (egyesek feltehetően átlagnál magasabb értelmi képességekkel és/vagy érzelmi intelligenciával rendelkeznek). A Pető Intézetben nevelkedő gyermekek között enyhe értelmi sérültek is vannak, de átlagnál jobb képességűek is.

A kutatási módszernek az esettanulmányt választottam. Azért tartom megfelelőnek ezt a módszert, mert rendkívül alkalmas a program komplex értékelésére, illetve természetes kontextusban használható. Az esettanulmány etnográfiai jellegű: “a világ megismerésében a megértés, a jelentésadás mozzanata kiemelt szerepet tölt be, így a kutatásokban az emberi jelenségek teljes kontextusának a megértésére kell törekedni”.¹¹ A kutatás szándékától függően a kollektív, produktum szerint pedig az értelmező esettanulmány típusába sorolható.

Alkalmazott módszerek: megfigyelés, kikérdezés.

A program rövid leírása

A szervező csapat kialakításával a táborprogram is körvonalazódott: mindenki beleadta saját egyéniségét, hozzá közel álló foglalkozások tervezésébe kezdett. Sok készülődés után július 15-én 2 kisbusszal és 3 személyautóval elindultunk Vácra. A megérkezés napján feltérképeztük, elfoglaltuk a tábort, kezdetét vette az ismerkedés. Az ép gyerekek tartottak attól, hogy nehéz lesz mozgássérült társaikkal kapcsolatot teremteni, de kellemesen csalódtak, mikor a cserfes, életrevaló kis csapattal találkoztak.

Másnap végre kezdetét vehette a lovaglás, erre várt mindenki. A lovon az a gyermek is nevetgélve ült végül, aki előtte félt a nagy állattól. Ettől a naptól kezdve (a programterv ellenére) minden délelőtt a gyermekek lovagló tudásának fejlesztésével telt – nem mertünk „lőmentes” napot megkockáztatni. A lovaglásnak több, betervezett drámajáték, és pár kreatív foglalkozás esett áldozatául. De megérte, mert a gyermekek ezt élvezték a legjobban, ez adta

¹¹ Szokolszky, 1986; Szabolcs, 2001; Tesch, 1995, 28 in Golnhofer Erzsébet: Az esettanulmány, 2001, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 4. old.

nekik talán a legtöbbet. A gyermekek lovagoltatásában a lovasz mellett én is részt vettem (egyéb tanulmányaim során szereztem gyakorlatot ebben), és örömmel tapasztaltam, hogy egyre ügyesebben végzik a lovas tornát, egyre szebben ülnek a lovon.

Próbáltunk nem „csak” gyakorlati, hanem elméleti tudást is átadni a gyermekeknek. Nagy szerencsénk volt Csabával, a lovással, aki széleskörű ismeretek élményszerű átadásával színesítette a tábor programját. Így most már bátran kérdezhetjük bármelyik gyermeket arról, hogy melyik zabla a legkíméletesebb a lónak, mind rávágna: a csikózabla.

Mind ülhattunk lovaskocsin, sőt, húzhattuk is azt – kiderült, hogy 6 ember ereje sem egyenlő 1 lóerővel. Mozgattunk bálákat, páran ugyanezekben hajtottunk fejünket szénaszagú álmra. Megültük a lovat szőrén, western és angol nyeregben. Senki sem maradt ki az ügetésből, utolsó nap néhányan a vágót is kipróbálhatták. Csillag, a makrancos ló gondoskodott az izgalmakról – végül szerencsésen alakult minden.

Igyekeztük a kapott időt minél tevékenyebben kihasználni. Sort kerítettünk kézműves foglalkozásokra, drámajátékokra, tudást tesztelő akadályversenyre. Ellátogattunk a verezegyházi medveotthonba is meglesni a kis bocsokat, mézzel tömni a nagyobbakat. Esténként mese, diavetítés segített álomba sok gyermeket az első napok szó szerinti hidegzuhanya után.

Nem tagadom, hogy a szervezés ellenére a program eléggé spontán alakult. Az esti megbeszélések alkalmával alakítottuk ki a következő napi tevékenységeket a másnapi időjárás, aznapi tapasztalatok, a gyermekek kívánságai és az adott lehetőségeink alapján. Talán pont ez az „ad hoc” jelleg adta meg azt a szabadság érzetet nekünk, ami által ez a tábor ilyen jó hangulatúvá válhatott.

Ahogy teltek a napok, egyre jobban egymásra hangolódtunk, és számíthattunk egymás segítségére – lassan azon kaptuk magunkat mi, szervezők, hogy a gyerekek nélkülünk is megoldanak helyzeteket, önállóan, vagy társaik segítségével. A mozgássérült gyermekek rádöbbenek, hogy ép társaikhoz képest csökkentek a lehetőségeik. Ez okozott rossz érzéseket, de még inkább nagyobb aktivitásra sarkallta őket.

A tábor utolsó estéjét a Velodia zenekar jóvoltából táncolással, bulizással tölthettük. Pukkant a kölyökpezsgő, sercegett a szalonna, boldogak voltunk mind. Úgy gondolom, hogy mind a szervezők, mind a gyermekek számára felejthetetlen élmény volt ez a tábor. Tanultunk egymásról, egymástól, és sok örömet, szeretetet adtunk, kaptunk. Mindannyian reméljük, nem ez volt az első, és egyben utolsó ilyen. A búcsú pillanatában mindenki lelkében ott volt a kívánság: jövőre, veletek, ugyanitt!

Kutatásomban ennek a szubjektíven megélt hétnek az eredményeit és hatásait kutatom. Kíváncsi voltam rá, hogy az akkori, szinte katarzisszerű élmény hatással van-e hosszabb

távon a gyermekekre, profitáltak-e belőle. Ennek felmérésére kérdőívet készítettem, ép és mozgássérült gyermekeknek külön-külön.¹² A két kérdőív annyiban tér el, hogy az ép gyermekek esetében a „sérültség” fogalmára is kitérek. A kérdőíveket interneten keresztül juttattam el a szülőkhöz, kérve őket, hogy segítsenek a gyermeknek kitölteni azt. (Csak a kérdések értelmezésében nyújthattak támaszt, a válaszok mind a gyermekektől származnak.) A kérdőív anonim volt, de akadt, aki szándékosan felfedte benne magát, illetve a leírtakból könnyen tudtam következtetni a válaszadó kilétére. Emiatt a válaszok kiértékelése során esetenként több mögöttes tartalomra derülhetett fény.

A kérdőívek eredményei

A gyermekek által adott válaszokat ebben a fejezetben ismertetem, illetve értelmezem és dolgozom föl. Ezáltal a szabadidős integrációs program eredményeit, hatásait kívánom bemutatni.

A Pető Intézetbe járó gyermekek kérdőíveinek kiértékelése

Tízből 8 gyermek töltötte ki a kérdőívet.

1. kérdés: Emlékeid szerint kik voltak a táborban? Sorold föl őket! Önmagadat is említsd!

A válaszokból a résztvevők közti kapcsolatokra deríthetünk fényt, illetve arra, hogy a gyermekek kit tekintenek a tábor résztvevőjének. Teljes névsor nem érkezett. A gyermekek körülbelül fele említ szervezőt, a másik fele valószínűleg csak a gyermektársakat tekinti táborozónak. Valószínűsíthető, hogy a válaszokban azok a nevek szerepelnek, akikkel az adott gyermek a legtöbb időt töltötte, illetve akik a barátai.

A későbbi kérdésekre adott válaszokban azonban említettek olyan személyeket is, akiket ebben a felsorolásban nem, így lehetséges, hogy a kérdőív nem kötötte le annyira a gyermekeket, hogy időt szánjanak a kérdések és válaszok végiggondolására. Ennél a kérdésnél továbbá figyelembe kell venni a részképesség zavarokat (figyelem, emlékezet), illetve az értelmi képességeket (a válaszadó gyermekek közül 3 értelmi sérült is). Tehát a válaszok hiányossága ebből is adódhat. Kiderült továbbá, hogy egy, a szervezőkre irányuló kérdést is érdemes lett volna föltenni – így tisztázódott volna, hogy nem említésük abból adódik-e, hogy a státuszukban (táborozó/szervező?) nem biztosak-e egyes gyermekek, vagy, hogy tényleg nem emlékeznek rájuk.

¹²A kérdőíveket megtalálhatják a mellékletek között.

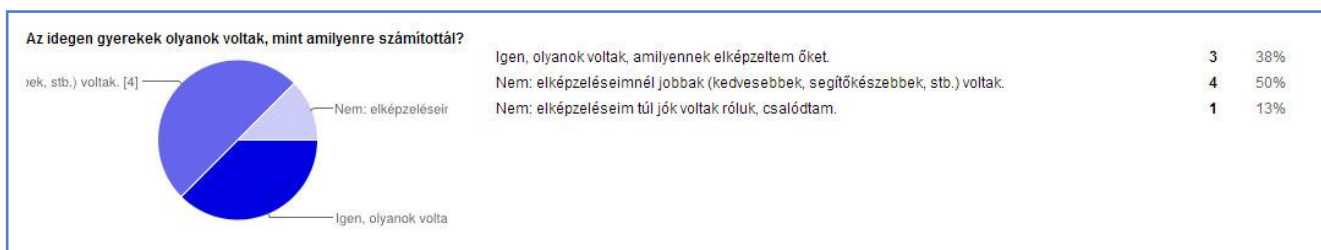
2. kérdés: Mielőtt elindultál volna a táborba, mit gondoltál, milyenek lesznek az idegen gyerekek? A kérdés nem a külsőjükre vonatkozik, hanem a lelki tulajdonságaikra.

A válaszok utalhatnak a gyermekek addigi tapasztalataira, előítéleteire, illetve következtethetünk bizonyos személyiségjegyekre (optimista-e az illető, van-e önbizalma, stb.). A gyermekek többsége pozitív előítéletekkel rendelkezett az ép gyermekekről, jókat feltételeztek róluk. Ez adódhat abból, hogy rendelkeztek pozitív tapasztalatokkal, illetve mertek bízni abban, hogy jó tapasztalataik lesznek. Kisebb hányaduk „furcsa” gyermekekre számított – ez utalhat arra, hogy a válaszadónak kevés kapcsolata volt eddig ép gyermekekkel, nem tudta, mire számíthat. Érkezett olyan válasz is, melyben a gyermek félelmeinek adott hangot, attól tartott, hogy csúfolni fogják. Lehetséges, hogy történt vele ilyesmi, illetve hogy kevés tapasztalata van ép kortársakkal. Érdekes, hogy ezt a választ az egyik legjobban mozgó, illetve legjobb értelmi és szociális képességekkel rendelkező gyermek adta.

3. kérdés: Az idegen gyerekek olyanok voltak, mint amilyenre számítottál? A kérdés nem a külsőjükre vonatkozik, hanem a lelki tulajdonságaikra.

A kérdés feleletválasztós volt. A gyermekek többsége pozitívan csalódott. Nagy részük szerint elképzeléseinek (ami az előző kérdésre adott válaszok alapján többségében pozitív volt) megfeleltek.

Egy gyermek adta azt a választ, hogy rosszabbak voltak az idegen gyerekek annál, mint amire számított. Nem tudok konfliktusról köztük. Az előző kérdésben azt írta, hogy arra számított, hogy az épek kedvesek lesznek egymással. Lehetséges, hogy félreértelmezte azt, amikor egymást ugratták, harsányak voltak a gyerekek. Ettől a gyermektől a legtöbb kérdésre negatív válaszokat kaptam, a kérdőíve szerint alig élvezett valamit a táborban. A tábor alatt is hallottunk tőle negatív megjegyzéseket, bár a tevékenységek közben úgy tűnt, jól érezte magát. Számára valószínűleg nagyobb belső konfliktust okozott, hogy ép gyermekekkel találkozott – az együtt töltött idő alatt többször sajnálkozott, hogy miért mozgássérült ő... Ugyanakkor az ép lányokkal jól megtalálta a hangot, együtt takarítottak szobát önkéntesként, tevékenyek voltak. Továbbá egy szerelmi konfliktus is rányomta a bélyegét a gyermek hangulatára. Azonban úgy gondolom, hogy ezen túl is lehetnek okai elégedetlenségének, ezekre azonban nem jöttem rá.

Összességében azt mondhatjuk, hogy a gyermekek hasznára volt ez a találkozó, a félelmeikről kiderült, hogy kevés alapjuk van, az ép gyermekek inkább a pozitív elvárásaiknak felelnek meg. Ez megerősítésként hat az ép gyermekekkel való kapcsolatteremtés és kapcsolattartás terén, motivációt adhat interakció kezdeményezésére.

4. kérdés: Közülük kiket szerettél meg a legjobban? Miért?

A gyermekek többsége a két lányt említette. Az indokok között többször szerepelt, hogy segítőkészek, aranyosak voltak, jól lehetett velük szórakozni. Érkezett szavazat a fiúkra is, kedvességüket dicsérte a válaszadó. Mindezekből kiderül, hogy mennyit számít, ha valaki nyitottan, segítőkészen fordul a sérült emberek felé. Nem elég, ha egy helyen és időben közös élményben részesülnek, az igazi közeledést az egymásra figyelés eredményezi. A sérült gyermekek számára sokat jelentett, hogy a lányok odafigyeltek az ő szükségleteikre, de ugyanakkor egyenrangú partnerként kezelték őket.

5. kérdés: A tábor résztvevői közül kik azok, akikkel tartod a kapcsolatot? Hogyan?

Említik a gyermekek minden esetben az iskolatársakat, illetve azokat az ép gyerekeket, akiket az előző kérdésben szeretettként neveztek meg. Többször említik azokat is, akiket addig

nem. Az iskolatársaikkal személyesen, az ép gyermekekkel facebookon tartják a kapcsolatot leginkább. Ebből látszik, hogy a táborozók több esetben olyan közel kerültek egymáshoz, hogy igény támadt föl bennük a folytatásra. A facebookon való levelezés erre alkalmas, de még jobb lenne, ha újabb közös programokat tudnánk biztosítani.

6. kérdés: A tábor résztvevői közül kik a barátaid?

A válaszadók nagyjából fele említ ép gyermekeket. A fenti megállapítás nyer megerősítést, szükség van találkozókra.

7. kérdés: Mit gondolsz, barátok lesznek-e azok, akik segítenek egymásnak?

Feleletválasztós kérdés. A következő lehetőségek voltak adottak: Igen./Nem./Egyéb:.. Egyöntetű igen a válasz. Ez megvilágítja azt a tényt, hogy a sérült ember számára az elfogadás egyik legnyilvánvalóbb formája, ha segítséget kap, amikor szüksége van rá.

8. kérdés: Kiről gondolod, hogy könnyen boldogul az életben? Miért?

A gyermekek nem bizonyos tulajdonságokat, személyiségjegyeket emeltek ki, hanem konkrét személyeket. A válaszok döntő többségében az ép gyermekek szerepelnek. Az ok: mert ők nem mozgássérültek. Mellettük egy-egy jobb mozgásállapotú gyermeket is megneveznek. Egy gyermek megnevezte barátnőjét, őróla azért gondolja, hogy megállja majd a helyét, mert nevet és vicces.

Úgy gondolom, hogy ha több integrált programban vehetnének részt a gyermekek, akkor túl tudnának lépni a legnyilvánvalóbb (mozgásállapotbeli) különbségek számbavételénél. Megfelelő program koordináció, lelki terelgetés mellett észrevennék, hogy mindannyian különböző személyiségek vagyunk, különböző lelki adottságokkal – és, hogy ez mennyit számít a boldogulás terén. Ki tudnánk emelni azokat a személyiségjegyeket, amik segítenek, és azokat, amik gátolnak céljaink elérésében. Ezzel tudnánk segíteni a gyermekeket abban, hogy könnyebben vegyék az akadályokat, illetve, hogy ők se mozgássérült és nem mozgássérült egyénekre osszák fel az embereket elsősorban.

9. kérdés: Értékelj a tábor programjait!

Értékelj a tábor programjait! - Lovaglás

egyáltalán nem tetszett	0	0%
nem tetszett	0	0%
jó volt, de lehetett volna sokkal jobb is	1	13%
tetszett	1	13%
nagyon élveztem	6	75%

Értékelj a tábor programjait! - Lovas elméleti órák, beszélgetések

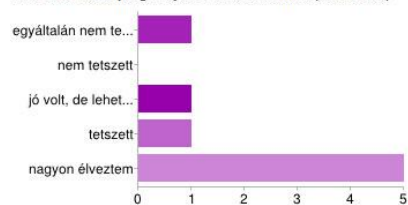
egyáltalán nem tetszett	1	13%
nem tetszett	1	13%
jó volt, de lehetett volna sokkal jobb is	0	0%
tetszett	3	38%
nagyon élveztem	3	38%

Értékelj a tábor programjait! - Lovaskocsizás

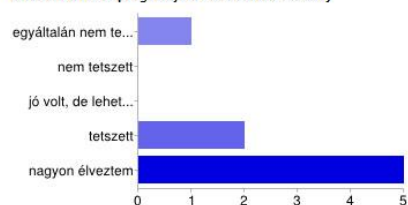
egyáltalán nem tetszett	1	13%
nem tetszett	0	0%
jó volt, de lehetett volna sokkal jobb is	0	0%
tetszett	2	25%
nagyon élveztem	5	63%

Értékeld a tábor programjait! - Lovasbemutató (Laci bácsi)

egyáltalán nem tetszett	1	13%
nem tetszett	0	0%
jó volt, de lehetett volna sokkal jobb is	1	13%
tetszett	1	13%
nagyon élveztem	5	63%

Értékeld a tábor programjait! - Kocsihúzó verseny

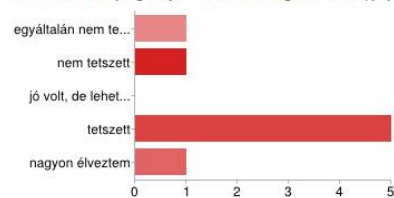
egyáltalán nem tetszett	1	13%
nem tetszett	0	0%
jó volt, de lehetett volna sokkal jobb is	0	0%
tetszett	2	25%
nagyon élveztem	5	63%

Értékeld a tábor programjait! - Bálagörgetés, mászkálás szénabálán

egyáltalán nem tetszett	1	13%
nem tetszett	1	13%
jó volt, de lehetett volna sokkal jobb is	0	0%
tetszett	0	0%
nagyon élveztem	6	75%

Értékeld a tábor programjait! - Kézműves foglalkozások (papírmásé, gyöngyfűzés, rajzolás, stb.)

egyáltalán nem tetszett	1	13%
nem tetszett	1	13%
jó volt, de lehetett volna sokkal jobb is	0	0%
tetszett	5	63%
nagyon élveztem	1	13%

Értékeld a tábor programjait! - Betyártámadás és üldözés

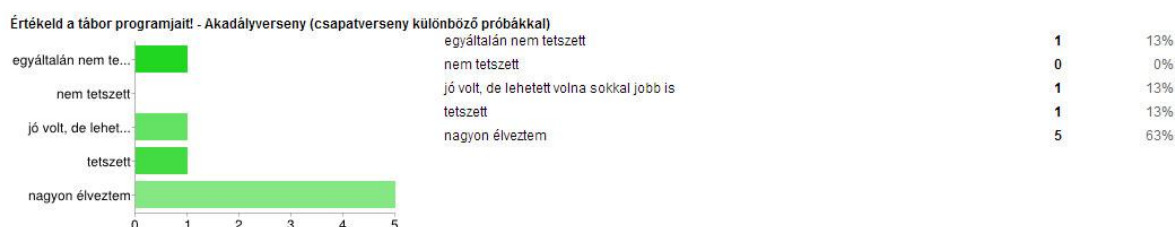
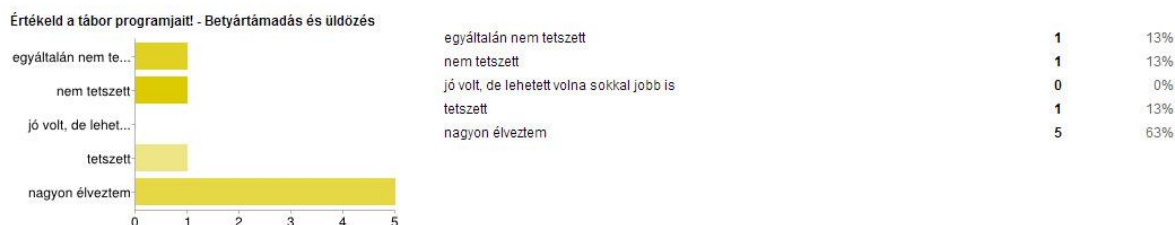
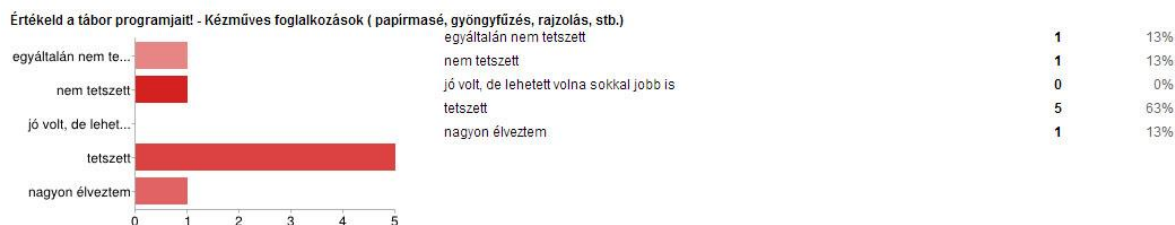

egyáltalán nem tetszett	1	13%
nem tetszett	1	13%
jó volt, de lehetett volna sokkal jobb is	0	0%
tetszett	1	13%
nagyon élveztem	5	63%

Értékeld a tábor programjait! - Akadályverseny (csapatverseny különböző próbákkal)

egyáltalán nem tetszett	1	13%
nem tetszett	0	0%
jó volt, de lehetett volna sokkal jobb is	1	13%
tetszett	1	13%
nagyon élveztem	5	63%

A válaszok alapján a legsikeresebb programoknak a záróbuli, a lovaglás és a bálágörgetés bizonyultak. A lovaglás maga az állattal való kapcsolat és sikerélmény miatt, a záróbuli pedig a hangulat, közös örömök miatt válhatott ilyen népszerűvé. A legkevésbé élvezetesnek a kézműves és lovas elméleti foglalkozásokat jelölték a gyerekek. Ezek a többi program mellett kevésbé tűnhettek érdekfeszítőnek.

10. Kérdés: Melyik programot élvezted a legjobban a táborban? Miért?

Mindenki említi a lovaglást („mert jó volt” és „mert tetszett”), emellett többször szerepel a záróbuli és a lovaskocsizás („mert gyorsan mentünk”), egy-egy szavazat érkezett a medveparkra, kézműveskedésre, betyártámadásra. Volt olyan, akinél szempont volt az, hogy mely programokban tudott jól részt venni.

A már említett negatív válaszadó pontozásos formában rossznak ítélte a programokat, azonban ebben a válaszában a lovaglást és a záróbulit (amit 1 pontra értékelt előtte) jó emlékként őrzi.

Úgy gondolom, hogy a lovaglás, lovas programok a következők miatt kerülhettek az első helyre:

- A szabadban végzett testmozgás elősegíti a jó közérzet kialakulását, állandósulását.

- Az új mozgásformák megtanulásával az önbizalom folyamatosan növelhető.
- Kezdetben sok gyermek fél. a rossz érzés legyőzése azonban sikerélményt ad. A lovaglás, a "meg tudom én is csinálni", érzése ép ember érzését keltik a sérült személyben.
- A ló nem eszköz a fejlesztésben, hanem társ, terapeuta. Az állatnak nincsenek előítéletei, számára ugyanolyan minden ember. Megérzi, hogy kivel kell óvatosnak lenni, aki bátorításra szorul. Könnyű szeretetteljes viszonyt kialakítani. A lóval való egybeolvadás, "kentaur-érzés" feledtetni képes a problémákat. Szárnyal a lélek.

Ezekből az okokból következően ez egy nagyon alkalmas terápiás forma. A tapasztalatok azt mutatták, hogy a sérült gyermekek összehasonlították önmagukat az épekhez lovaglás terén, és elcsíphettünk egy-két sóhaj is: „Bárcsak ne lennék mozgássérült, akkor és is csinálhatnám, amit ők!” – ugyanakkor, mikor éppen ő került sorra, minden gond elszállt, és kinek-kinek a képességei szerint feszegettük a határokat. A siker nem maradt el.

A sérült gyermekek is meg tudják közelíteni, vagy akár elérni ép társaik teljesítményét, ehhez azonban hosszabb távban kell gondolkodnunk, mint egy hét. A tartós szemléletváltás és fejlődés csak rendszeres foglalkozásokkal érhető el.

11. kérdés: Melyik program tetszett a legkevésbé? Miért?

A gyermekek többsége azt válaszolta, hogy nem volt ilyen, az egész tábor jó volt. Kettő a kézműves foglalkozásokat nevezték meg („mert nem vagyok ügyes”), egy gyermek a lovas

elméleti órákat („kicsit unalmas volt”). Lehetségesnek tartom, hogy az aktív, lovakkal kapcsolatos, vagy más mozgásos feladatokhoz képest kissé unalmasnak hatottak ezek a foglalkozások, de szükség volt pihenőkre is. A lovas elméleti órákat igyekeztük gyakorlattal összekapcsolni, eszközöket bemutatni, körbeadni. Talán lehetne valami aktivitásra készítő feladattal színesíteni legközelebb.

12. kérdés: Mik a legkedvesebb emlékeid a táborból? Sorolj fel legalább hármat!

Érdekes, hogy a pontozás alapján a legnépszerűbb programok a lovaglás és záróbuli voltak, ugyanakkor a legkedvesebb emlékek között a gyermekek alig soroltak föl azonos tevékenységeket. Szinte az összes tábori program szerepel valamelyik válaszban. (Betyár támadás, lovasbemutató, akadályverseny, lóetetés, nagy nevetések, fürdések, lovas kocsizás, lovaglás, záróbuli, diavetítés, medvepark, lovaskocsi húzó verseny, kézműveskedés, amikor tartottuk a köszönjük feliratot.) Ebből is látszik, hogy a program elég sokszínű volt ahhoz képest, hogy nagyjából egy téma köré csoportosult minden foglalkozás. A különböző képességű gyermekeket egyszerre, azonos tevékenységet végezve, de differenciáltan tudtuk foglalkoztatni.

13. kérdés: Milyen új dolgokat tanultál a lovakról?

Egy (értelmi sérült) gyermek nem tudott felidézni ezzel kapcsolatban információt, negatív válaszadónk pedig állítja, hogy nem tanult semmit. A többi gyermek azonban általában legalább 2-3 tényt is leírt. Szó esett a lovakkal való bánásmódról, balesetvédelemről, ápolásukról és ellátásukról, típusaikról, megnevezésükről. Úgy gondolom, hogy a lovakkal kapcsolatban sok új ismerettel szolgáltunk a tábor alatt. A gyermekek azokat tudták visszaadni leginkább, amit tapasztaltak, és a napi rutinban jobban érvényesültek. Ez alátámasztja a tapasztalva tanulás hatékonyságának elméletét.

14. kérdés: Tanultál-e valami mást is a táborban? Bármilyen új ismeretről lehet szó, akár az emberekről, a természetről, magadról szerzett új ismereteidet is leírhatod.

Nem szerettem volna kérdéssel semmit sem a gyerekek szájába adni, de úgy gondoltam kell támpontot adjak, hogy ne olyan típusú ismeretekben gondolkodjanak, mint amit tanórán tudhatnak meg. Volt, aki nem számolt be ilyesmiről, de többen értékes gondolatokat közöltek. Idézni szeretnék a válaszok közül:

“Az alkalmazkodás, tolerancia.”

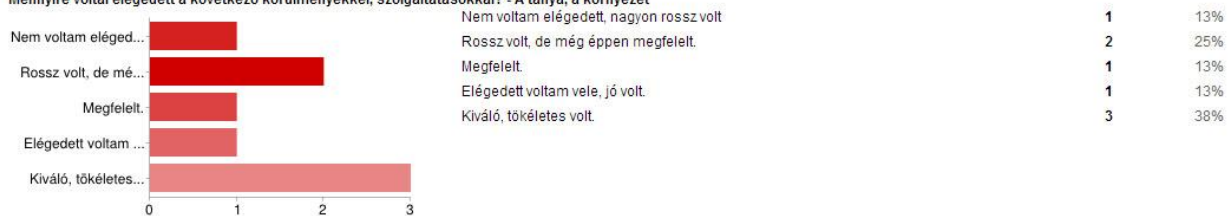
“Legyőzöm magam, a sírást, amikor hiányoznak anyáék.”

“A barátok közt nagyon gyorsan telik az idő.”

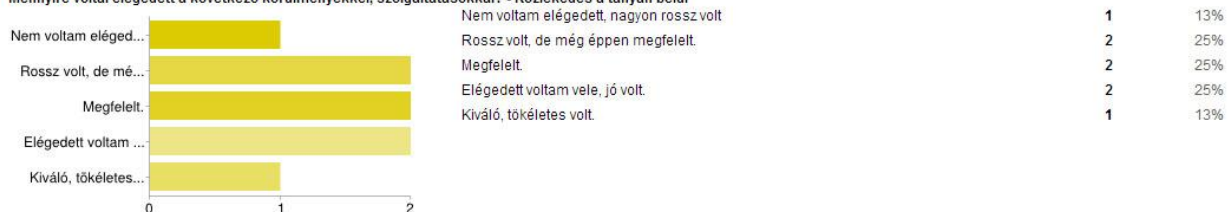
Úgy gondolom, hogy egy ilyen nomád jellegű tábor a sérült gyermekeknek olyan élmény lehet, mint egy ép ember számára túlélő, vagy extrém kaland. Megtapasztalhatják, hogy a megszokott, biztonságos körülményekből kiszakadva mennyire állják meg a helyüket. Megerősítésként, motivációként hathat egy ilyen élmény.

15. kérdés: Mennyire voltál elégedett a következő körülményekkel, szolgáltatásokkal?

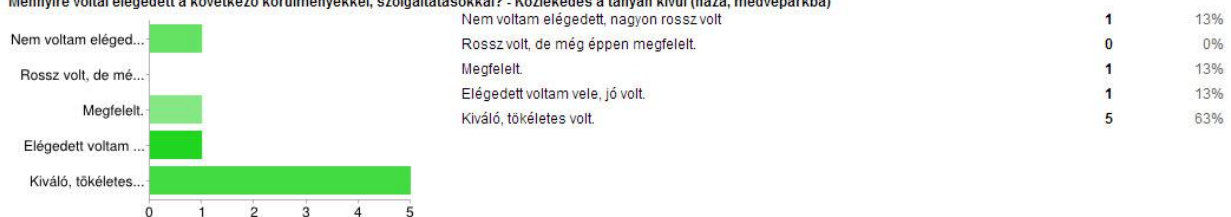
Mennyire voltál elégedett a következő körülményekkel, szolgáltatásokkal? - A tanya, a környezet

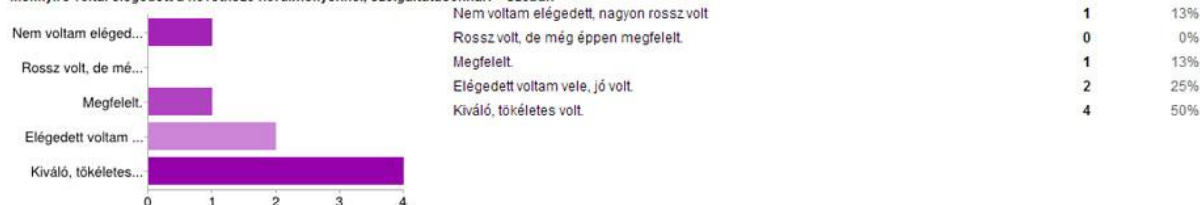
Mennyire voltál elégedett a következő körülményekkel, szolgáltatásokkal? - Közlekedés a tanyán belül

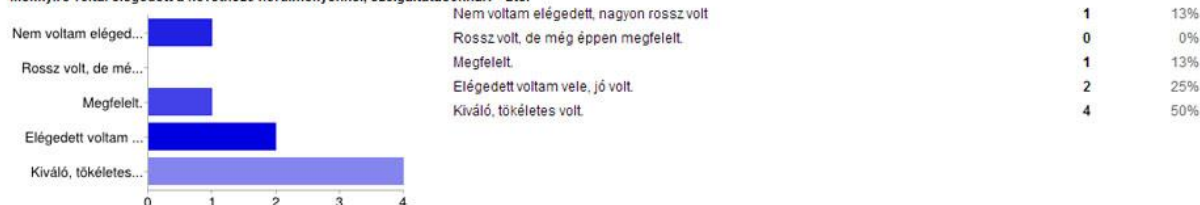
Mennyire voltál elégedett a következő körülményekkel, szolgáltatásokkal? - Közlekedés a tanyán kívül (haza, medveparkba)

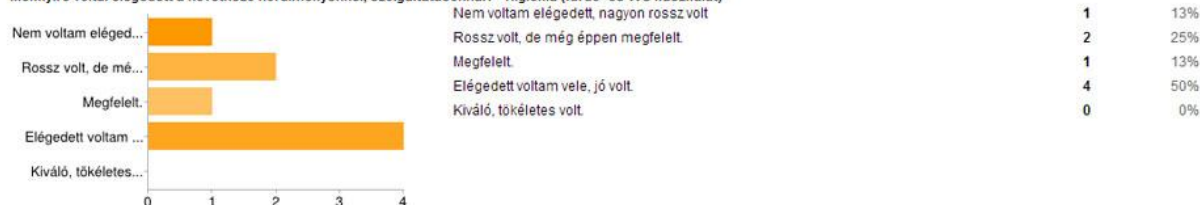
Mennyire voltál elégedett a következő körülményekkel, szolgáltatásokkal? - Szobák

Mennyire voltál elégedett a következő körülményekkel, szolgáltatásokkal? - Étél

Mennyire voltál elégedett a következő körülményekkel, szolgáltatásokkal? - Higiénia (fürdő- és WC használat)

A válaszokból kiderül, hogy a gyermekek többsége olyan kényelemhez van szokva a mindennapokban, hogy abból kimozdulva már a kisebb megerőltetések is nagyobb súllyal esnek latba.

A tanya teljes területén betonozott ösvény van, kifejezetten a kerekesszékes közlekedés megkönnyítésére. A mosdók is akadálymentesek, illetve rámpa készült a lóra való könnyebb felszálláshoz. Az egész tanyán homokos a talaj, ami az ösvényeken kívüli közlekedést erősen nehezíti – talán ez az oka a rossz pontszámoknak. A tanyán kívüli közlekedés autóval, illetve busszal történt, bármilyen átszállás vagy kényelmetlenség nélkül – a gyermekek mégis rossz pontszámokat adtak. Ennek okára nem jöttem rá.

A gyermekek egy 6, külön bejáráttal rendelkező szobára osztott faházban szállhattak meg. Ennek falai vékonyak voltak, így este, ha az egyik szoba lakói beszéltek, azt még legalább 3 szomszédos szobában hallani lehetett. Így az első éjszaka szobáról szobára járva megtudhattuk, hogy „a szomszédban hangosan beszélgetnek” – hogy kicsodák, nem derült ki, mindenki a szomszédra panaszkodott. Ez a probléma később rendeződött.

A higiénia, vízhasználat ténylegesen problémát okozott.

16. kérdés: Milyen nehézségek adódtak a táborban, min lenne jó változtatni?

A szervezés gyenge pontjaira szerettem volna ezzel a kérdéssel fényt deríteni. Egyöntetűen a vízzel kapcsolatos nehézségeket emelték ki a gyermekek. Mivel a tanyán a vizet kútból nyerik, a mennyisége attól függ, hogy mennyire esős az adott időszak. Mikor mi megérkeztünk, aszály volt. Így az első napon döbbenet tapasztaltuk, hogy az első pár gyermek lefürdése után elfogyott a víz. Ezt a későbbiekben helyszínre hozatott tartályokkal oldottuk meg, de az első pár napban híján voltunk a víznek. Ez legközelebb nem lehet probléma, előre gondoskodhatunk a megfelelő mennyiségről. Más probléma nem merült föl a gyermekek részéről.

17. kérdés: Ha szeretnél még valamit megosztani velem a táborral kapcsolatban, itt megteheted.

Többen jelezték, hogy jönnének jövőre is. Van igény több beszélgetésre, éneklésre, lovaglásra. Strandnak is örülnének. Ezeket az igényeket figyelembe vesszük a következő program szervezésekor.

Az ép gyermekek kérdőíveinek kiértékelése

Az előző pontok kiegészültek a sérült emberekre vonatkozó kérdésekkel. Mind az 5 gyermek kitöltötte a kérdőívet.

1. kérdés: Emlékeid szerint kik voltak a táborban? Sorold föl őket! Önmagadat is említsd!

A válaszokból a résztvevők közti kapcsolatokra deríthetünk fényt, illetve arra, hogy a gyermekek kit tekintenek a tábor résztvevőjének. Két teljes névsor érkezett, a két lánytól (ők segítettek legtöbbször az ép gyermekek közül.) A 4 gyermek említ szervezőt. Egy gyermek egyáltalán nem említ mozgássérült gyermeket, a szervezőket azonban hiány nélkül felsorolja. Ez meglepett, nem értem, hogy miért hagyta ki őket, hiszen volt kapcsolat (igaz, nem közeli) közte és a sérült gyermekek között. Lehetséges, hogy a kérdést úgy értette, hogy a közösségünkben ki volt ott.

2. kérdés: Mit jelent az, hogy "sérült"? Milyen elképzeléseid voltak a sérültekkel kapcsolatban, mielőtt a táborba érkeztél volna?

A többség kiemelte, hogy beszélhetünk lelki és testi sérültségről. Többen arra számítottak, hogy visszahúzódóbbak, tehetetlenebbek lesznek a mozgássérült gyermekek, volt, aki sajnálattal gondolt rájuk. A válaszokból látszik, hogy maga a fogalom nem volt idegen számukra, azonban kevés, vagy semennyi tapasztalat nem tartozott az elméleti tudáshoz.

3. kérdés: Hogyan viszonyultál a sérült emberekhez?

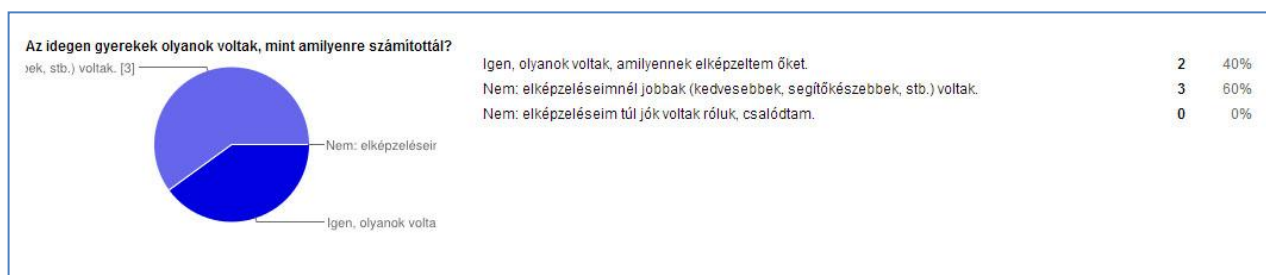
Kisebbségi ellentmondás van a 2. és 3. kérdésre adott válaszokban. A gyermekek arról számolnak be, hogy segítőkészen, pozitívan állnak a sérült emberekhez, és, hogy azok nem különböznek az épektől. Az egyik válaszadó (lány) minden kifejtős kérdésre hosszabb választ adott, látszik, hogy gondolkozott az adott témán: több szempontból is megvizsgálja a kérdést. Én őt egy korához képest igen érett lánynak ismertem meg, egy nagyon szerető, elfogadó családból jön. Elmondása szerint szülei súlyos értelmi sérültekkel foglalkoztak fiatalkorukban, és tapasztalataikat, élményeiket megosztották vele, így idővel érdeklődés alakult ki benne a sérült emberek iránt, ám nem tudta, hogyan segíthet. Az ő érettsége, hozzáállása meglátszott a táborban való viselkedésén is. Úgy gondolom, hogy itt az otthoni minta, példamutatás fontossága kap hangsúlyt. Nem csak a gyermekek, hanem a felnőttek

számára is hasznosak lennének integrált programok, tapasztalatok, így az ő gyermekeikre és környezetükre tudnak hatni, továbbadni egy szemléletet.

4. kérdés: Mielőtt elindultál volna a táborba, mit gondoltál, milyenek lesznek az idegen gyerekek? A kérdés nem a külsőjükre vonatkozik, hanem a lelki tulajdonságaikra.

Két gyermek pozitív elvárásokkal volt a többiek felé (kedvesek, barátságosak lesznek). A többiek fenntartásokkal voltak: kevésbé lesznek okosak, furcsák lesznek, vigyázni kell rájuk stb... Még mindig kicsit ellentmondásosnak érzem az eddigi válaszokat, olyan, mintha a gyermekek nem tudnák eldönteni, hogy a sérültek képességeinek „hiánylistáját” vegyék szempontul, vagy a szerencsére egyre inkább terjedő elfogadás, egyenlőség szemléletét.

5. kérdés: Az idegen gyerekek olyanok voltak, mint amilyenre számítottál? A kérdés nem a külsőjükre vonatkozik, hanem a lelki tulajdonságaikra.

A kérdés feleletválasztós volt. A gyermekek többsége pozitívan csalódott. A többiek szerint elképzeléseinek megfeleltek. Negatív tapasztalatok nem voltak.

A gyermekek elméleti tudásához tapasztalat társult, és így már összességében azt mondhatjuk, hogy a gyermekek hasznára volt ez a találkozó, a félelmeikről kiderült, hogy kevés alapjuk van, az ép gyermekek inkább a pozitív elvárásaiknak felelnek meg. Ez megerősítésként hat az ép gyermekekkel való kapcsolatteremtés és kapcsolattartás terén, motivációt adhat interakció kezdeményezésére.

6. kérdés: Közülük kiket szerettél meg a legjobban? Miért?

A lányok sok gyermeket felsoroltak, akikkel közeli kapcsolatba kerültek. Ebből látszik, hogy kölcsönös volt a szimpátia (hiszen őket is sokan említették). Kiemelték egyes gyerekek tulajdonságait, általában a kedvességüket, vagy, hogy beleválóak. A fiúk is hasonló

szempontok alapján emeltek ki gyerekeket, bár jóval kevesebbet. Érezhetően kellemes csalódásként élték meg mindazt, hogy a mozgássérült gyermekek nyitottak, aktívak voltak, sokkal életrevalóbbak, mint amire ők számítottak. Ez segített nekik abban, hogy egyenlően kezeljék őket. Nemcsak az épeknek kell nyitniuk a sérültek felé, hanem fordítva is: kezdeményezni a kontaktust, lehetőleg nem panaszkodni és a nehézségeket emlegetni, de merni kell szívességet kérni, sőt, megtanítani a másikat arra, hogyan segíthet a legjobban. Ehhez persze kell ön- és a másokba vetett bizalom, így ez egy körforgás, amiben minden résztvevőnek bele kell adnia saját részét anélkül, hogy a másokra várna. Így haladhatunk gördülékenyen az elfogadás folyamatában.

7. kérdés: A tábor résztvevői közül kik azok, akikkel tartod a kapcsolatot? Hogyan?

Ép barátaikon kívül említenek a gyerekek több sérült társukat a táborból. Szintén facebookon tartják a kapcsolatot leginkább. Az egyik kislány részt vesz az általában kéthetente szervezett lovaglásokon, így vele személyesen is ápolják a kapcsolatot. Jó lenne, ha még többen tudnának ilyenkor eljönni (vagy más programon részt venni), de ennek egyelőre eszközbeli akadályai vannak (nem fér több gyermek az autóba, a szállítást nehéz megszervezni, illetve az érdemi lovagoltatás egy bizonyos létszám fölött nem tud megvalósulni). Szükség lenne több lelkes, vállalkozó szellemű emberre.

8. kérdés: A tábor résztvevői közül kik a barátaid?

Csak a két lány említ sérült gyermeket.

9. kérdés: Mit gondolsz, barátok lesznek-e azok, akik segítenek egymásnak?

Feleletválasztós kérdés. A következő lehetőségek voltak adottak: Igen./Nem./Egyéb:. Három igen, két egyéb válasz született. Ezek a következők voltak: „Nem biztos.” illetve „Ha szívből segítenek, akkor valószínűsíthető, hogy igen.”. Talán a segítségadó máshogy látja a dolgot, mint aki kapja (főleg, ha az még kisiskolás). Az ép gyermekek megtapasztalhatták azt, hogy segíteni többféle indítatásból lehet, jószívúságtól kezdve kötelességtudaton át a büntudatból való segítségig.

10. kérdés: Kiről gondolod, hogy könnyen boldogul az életben? Miért?

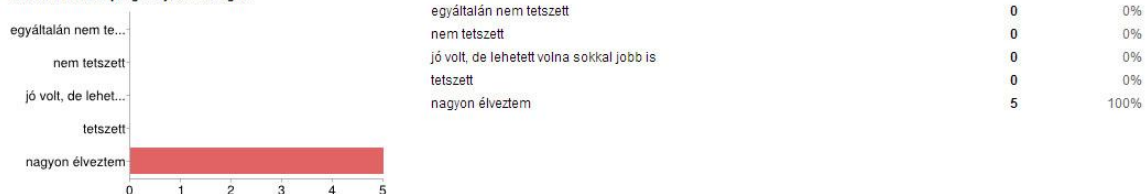
Az ép gyermekek többsége sérült társaikhoz hasonlóan nem bizonyos tulajdonságokat, személyiségjegyeket emeltek ki, hanem konkrét személyeket. Szintén a mozgásállapot volt a fő szempont, de az értelmi képességek is.

Szeretném az egyik lány választát idézni, és egyben ezzel zárni a témát. Úgy gondolom, hogy célul tűzhetjük ki, hogy a gyermekek mind eljussanak egyszer ehhez a felismeréshez.

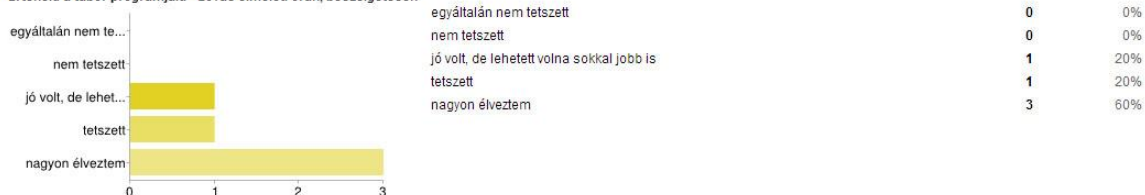
„Aki szívvel él és mindent belead abba, amit csinál. Akiben van elég érzelem és talpra tud állni valahányszor csalódás éri, aki nem fél önmaga lenni, aki nem fél újra és újra megpróbálni valamit. Aki alapvetően szereti az embereket. Aki eleve pozitívan viszonyul a dolgokhoz és csak akkor alkot negatív véleményt, ha biztos benne, hogy az adott dolog nem tetszik neki. Aki nem túl büszke elfogadni a segítséget, ha arra van szüksége, de ugyanakkor meg tud élni önmaga erejéből (itt nem feltétlen anyagi dolgokra gondolok, sokkal inkább lelki segítségre). Szerintem teljesen független attól, hogy valaki mozgássérült, avagy sem, nyilván, hogy nem TELJESEN független tőle, de mindenesetre nem ezen múlik, mert hát hányszor hallunk olyanról, hogy egy vak cselgáncsozik, egy mozgássérült áll az állam élén stb., mint élő cáfolatai annak, hogy sérült ember nem tud teljes emberként élni, dolgozni.”(M. B.)

11. kérdés: Értékel a tábor programjait!

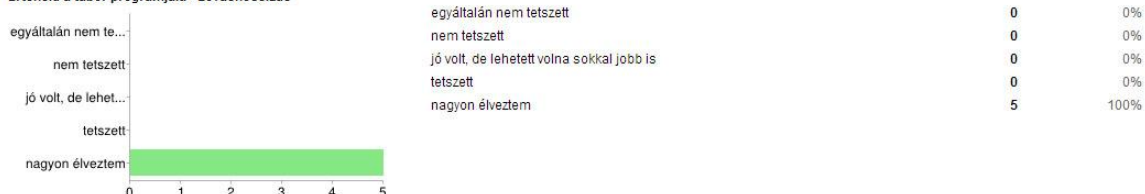
Értékel a tábor programjait! - Lovaglás

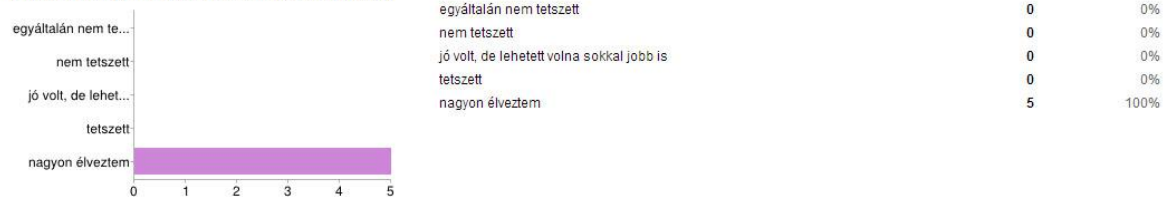
Értékel a tábor programjait! - Lovas elméleti órák, beszélgetések

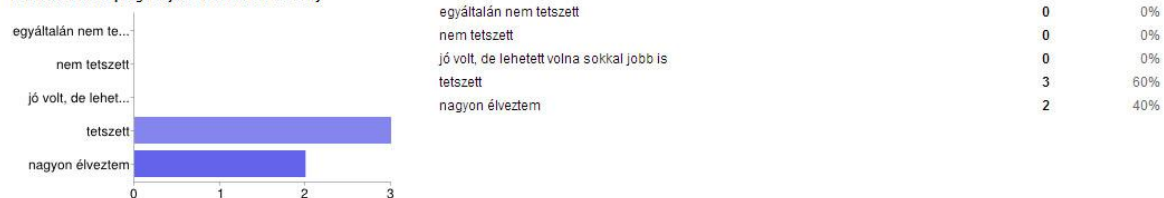
Értékel a tábor programjait! - Lovaskocsizás

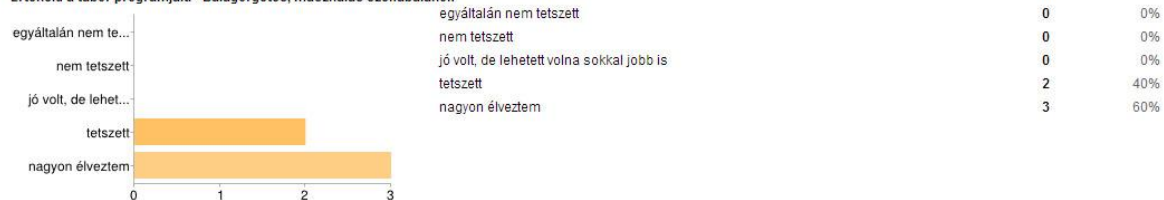
Értékeld a tábor programjait! - Lovasbemutató (Laci bácsiék)

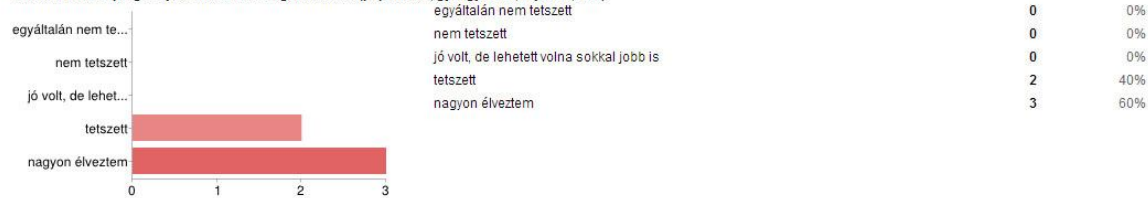
Értékeld a tábor programjait! - Kocsihúzó verseny

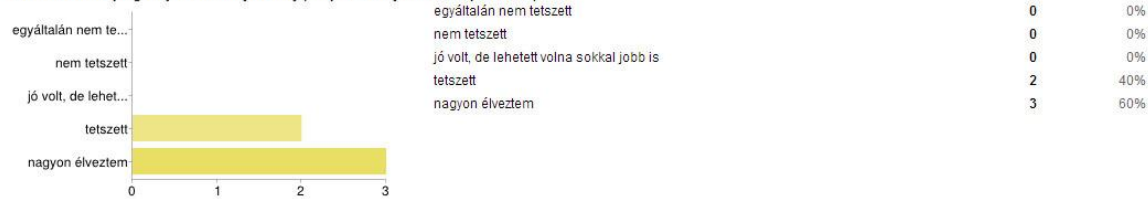
Értékeld a tábor programjait! - Bálágörgetés, mászkálás szénabálákon

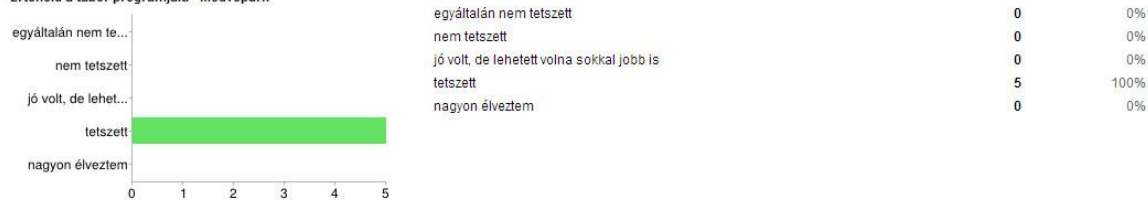
Értékeld a tábor programjait! - Kézműves foglalkozások (papírmásé, gyöngyfűzés, rajzolás, stb.)

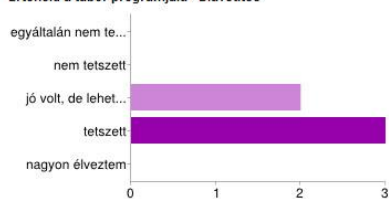
Értékeld a tábor programjait! - Akadályverseny (csapatverseny különböző próbákkal)

Értékeld a tábor programjait! - Medvepark

Értékeld a tábor programjait! - Diavetítés

egyáltalán nem tetszett	0	0%
nem tetszett	0	0%
jó volt, de lehetett volna sokkal jobb is	2	40%
tetszett	3	60%
nagyon élveztem	0	0%

Értékeld a tábor programjait! - Alvás a szénában

egyáltalán nem tetszett	0	0%
nem tetszett	0	0%
jó volt, de lehetett volna sokkal jobb is	0	0%
tetszett	0	0%
nagyon élveztem	5	100%

Értékeld a tábor programjait! - Záróbuli

egyáltalán nem tetszett	0	0%
nem tetszett	1	20%
jó volt, de lehetett volna sokkal jobb is	1	20%
tetszett	1	20%
nagyon élveztem	2	40%

Szembetűnő az élmények megélésének különbsége az ép és mozgássérült gyermekek között. Ennek persze egyik oka, hogy fele annyi ép gyermek vett részt a táborban, így a válaszok kevésbé tudnak megoszlan. Ezen felül azonban arra a következtetésre jutottam, hogy a mozgásos programokat általában az ép gyermekek jobbnak élik meg, mint mozgássérült társaik. Ez adódhat abból, hogy mozgássérültként több erőfeszítésbe telik valaminek az elérése, illetve a félelem szintje is magasabb lehet idegen helyzetben. Ezen segíteni lehet, ha a gyermekeknek megadjuk a lehetőséget, alkalmat, hogy többször szakadjanak ki a megszokott körülmények közül, és újra és újra megtapasztalják, hogy új, ismeretlen helyzetekben is helyt tudnak állni – vagy ha nem, kiderül, miben kell még fejlődniük. Az ép gyerekek a bulira kevesebb pontot adtak. A zenét a tanya tulajdonosának, Hajdi Laci bácsinak a zenekara (Velodia) szolgáltatta, főleg mulatós, magyar házibuli zenék kategóriájában. Ez a mozgássérült gyermekeknek – vélhetően kevesebb ilyen típusú tapasztalatuk lévén – nagyobb, különlegesebb élmény volt. Az ép gyermekeknek több lehetőségük van a világban tapasztalatot szerezni, általában szélesebb a látókörük, és jobban befolyásolja őket kortársaik ízlése, illetve a média által közvetített „norma”, hogy az ő „buli fogalmuk” más. Valószínűleg, ha mai „party zene”, „party szerelés” stb. lett volna, az jobban megfelelt volna az igényeiknek.

12. Kérdés: Melyik programot élvezted a legjobban a táborban? Miért?

Itt is mindenki kiemeli a lovaglást, ennek lelki háttérét már taglaltam az előző kérdőív elemzés során. Ezen kívül említésre kerül a fagyizás, akadályverseny, kocsihúzás, medvepark („mert itt kerülhettem legközelebb a többiekhez”), szénában alvás.

Ez utóbbi csak az ép mozgású gyermekek számára engedélyeztük. A szénatároló messze volt a faházaktól, a mosdótól. Mi, az ott alvók (velem együtt általában 3 felnőtt, illetve 3 gyermek, felváltva fiúk és lányok) nem virrasztottunk, és ott aludtunk, ahol szénát találtunk (bálán, földön).

Ezek a körülmények nem voltak alkalmasak arra, hogy a sérült gyermekeket biztonságosan, kényelmesen elhelyezhessük, hiszen náluk figyelni kell arra, hogy megfelelő testhelyzetben, biztonságos körülmények közt feküdhessenek, illetve a keringési problémák miatt fázósabbak is. Nem tudtak volna önállóan közlekedni a mosdóba. Terveim szerint jövő évben, ha alkalmunk lesz megrendezni a tábort újra, leküzdjük ezeket az akadályokat, és megfelelő körülményeket biztosítunk a mozgássérült gyermekek számára is, hogy átélhessék ezt az élményt.

13. kérdés: Melyik program tetszett a legkevésbé? Miért?

Minden gyermek válasza más volt. Volt, akinek a medvepark volt a legkevésbé tetsző program, mert meleg volt és kevés állatot látott. Más a lovas elméleti órákat nevezte meg, tanórai hangulatuk miatt, volt, aki a záróbulit, más zenét kedvelvén. Az akadályversenyre valakinek azért esett a választása, mert a feladatmegoldás során vitába bocsátkoztak a csapattagok.

14. kérdés: Mik a legkedvesebb emlékeid a táborból? Sorolj fel legalább hármat!

Az ép gyermekeknél a lovaglás és a szénában alvás járt az élen az élmények között. Többen említik továbbá a közös társas élményeket (ismerkedés, beszélgetések, játékok).

15. kérdés: Milyen új dolgokat tanultál a lovakról?

Volt, aki állította, hogy sokat, de nem részletezte. De tudom, hogy így van, hiszen ezekkel a gyerekekkel járok lovagolni, és tapasztalom, hogy alkalmazható tudással rendelkeznek. A többi gyermek kitért ismereteinek különböző területeire: a lovak fajtái, megnevezésük, etetésük,

ápolásuk, természetük, jármódok, balesetvédelem. Több dologra emlékeznek, mint sérült társaik, ez minden bizonnyal abból adódik, hogy a rendszeres tanyalátogatás, lovaglások alkalmával újból és újból felidézhetik az ismereteket, illetve bővíthetik.

16. kérdés: Tanultál-e valami mást is a táborban? Bármilyen új ismeretről lehet szó, akár az emberekről, a természetről, magadról szerzett új ismereteidet is leírhatod.

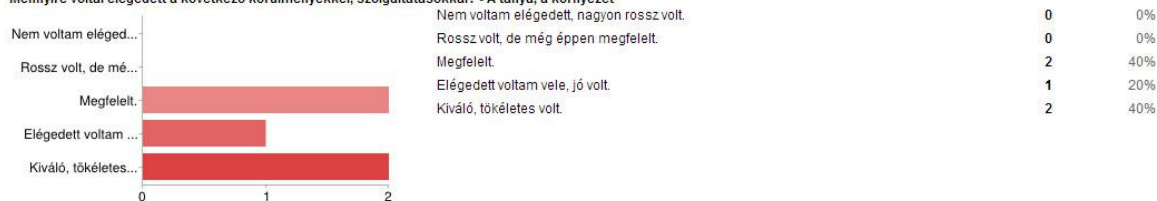
Négy gyermek számolt be új felfedezésekről. Pozitívan csalódtak a mozgássérült gyermekekben, tanultak elfogadást. Egy gyermek az emberek megítéléséről gondolkodott el, arról, hogy ezek az előítéletek mennyire tévesek lehetnek.

Nem voltak bőbeszédűek a válaszadók, de mind megfogalmazott egy szemléletváltozást, és ez már jó eredménynek tekinthető.

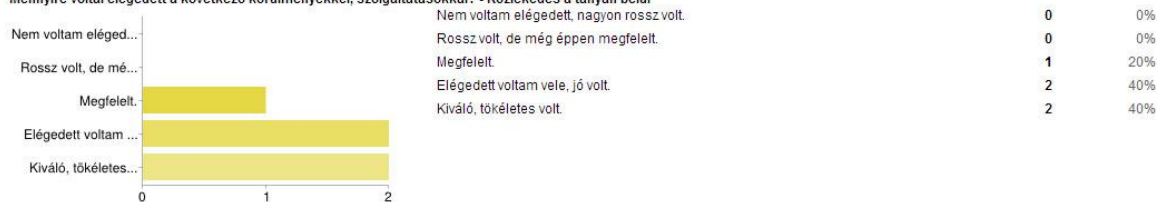
17. kérdés: Mennyire voltál elégedett a következő körülményekkel, szolgáltatásokkal?

Az ép gyermekek elégedettebbek voltak a környezettel, közlekedéssel. Nekik nem jelentett akadályt a homokos talaj, vagy a buszra fel- és lelépés. Az étellel elégedetlenebbek voltak. Ez adódhat abból, hogy míg a Petős gyermekek többsége a konyhai menühöz szokott, addig ezeknek a gyerekeknek úgy főznek a szülők, hogy tekintettel vannak arra, hogy gyermekeik mit szeretnek és mit nem, házi kosztot élnek. A higiéniaival az ép gyermekeknek is problémájuk volt, érthető okokból.

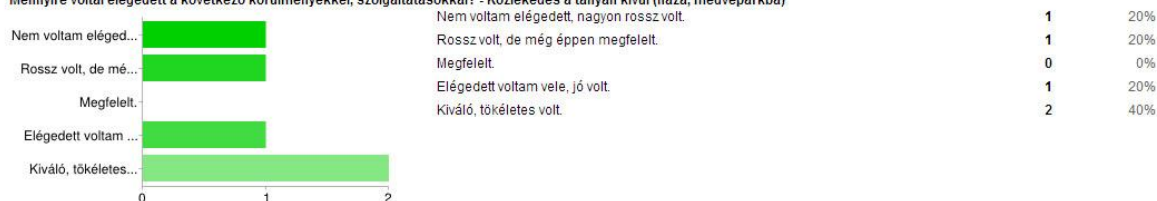
Mennyire voltál elégedett a következő körülményekkel, szolgáltatásokkal? - A tanya, a környezet

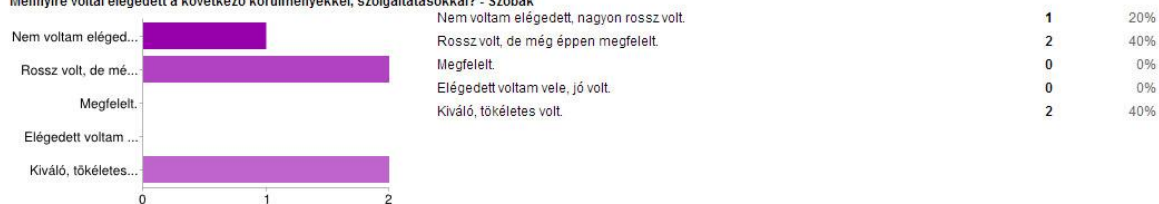
Mennyire voltál elégedett a következő körülményekkel, szolgáltatásokkal? - Közlekedés a tanyán belül

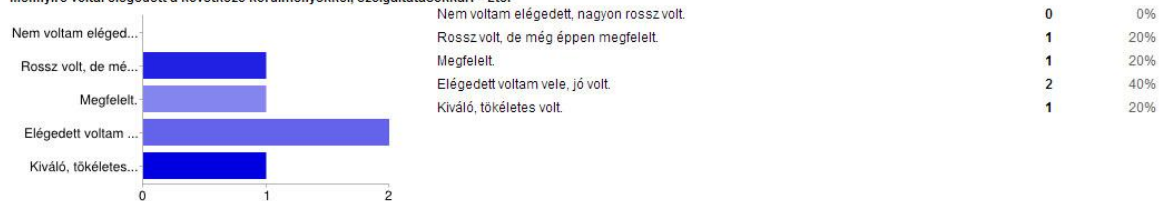
Mennyire voltál elégedett a következő körülményekkel, szolgáltatásokkal? - Közlekedés a tanyán kívül (haza, medveparkba)

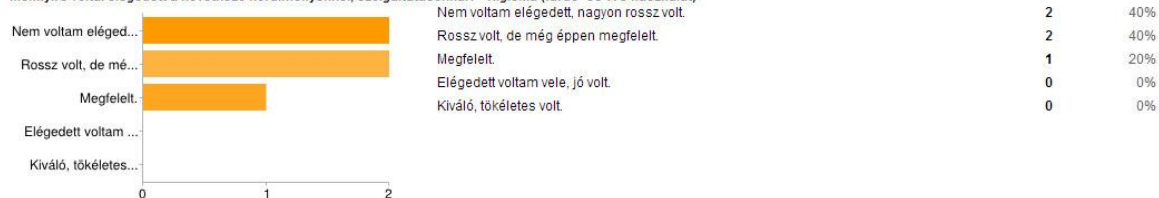
Mennyire voltál elégedett a következő körülményekkel, szolgáltatásokkal? - Szobák

Mennyire voltál elégedett a következő körülményekkel, szolgáltatásokkal? - Étél

Mennyire voltál elégedett a következő körülményekkel, szolgáltatásokkal? - Higiénia (fürdő- és WC használat)

18. kérdés: Milyen nehézségek adódtak a táborban, min lenne jó változtatni?

Újra a vízzel kapcsolatos problémákat emelték ki a gyermekek.

19. kérdés: Ha szeretnél még valamit megosztani velem a táborral kapcsolatban, itt megteheted.

Pozitív visszajelzések érkeztek.

Összefoglalás

A kérdőívek feldolgozása során több elgondolkodtató dologra derült fény.

- 1) A szabadidős programok kiválóan alkalmasak integrációs törekvések szempontjából. A közös élmények, jó hangulat elősegíti a nyitottá válást, ezáltal egymás megismerését, elfogadását. Ehhez azonban nem elég egyazon programon részt venni. Szükséges olyan foglalkozásokat, időtöltést is szervezni, amelyek egymás megismerésére irányulnak. Alkalmat kell adni az énközlésre.
- 2) Úgy tűnik, hogy a gyermekek mozgásállapota befolyásolja az egyes élmények megítélését. Mind az ép, mind a mozgássérült gyermekek összehasonlítást végeznek képességeik terén. A cél az lenne, hogy ne ragadjanak meg ezen a szinten, hanem, hogy továbblépjenek, célokat tűzzenek ki, és meglássák, mit kell tenniük, hogyan kell magukat alakítsák, hogy ezeknek a céloknak az elérését milyen új dolgok elsajátítása révén tehetik meg.
- 3) A tapasztalatok hiánya félelmet szülhet az új helyzetek, emberek iránt. Ez akadályozhatja a „jelen-létet”, az élmény tiszta megélését. Ennek kialakulását megakadályozandó rendszeres foglalkoztatásokra van szükség, újabb és újabb „akadályokra”, melyeken, ha segítséggel is, a gyermek megküzdhet. Így erősödik az önbecsülése, fejlődik az önismeret, önbizalma – ezáltal az életben való helytállása, a problémákkal való szembenézése biztosabban sikerülhet.

Mindezeket tekintve úgy gondolom, hogy sikeres táborot zártunk több szempontból is. Nem csak maradandó élményt adott ez az egy hét, de tanulhattunk egymásról, új ismeretekkel gazdagodhattunk. Véleményem szerint ez alátámasztja az elképzelést, miszerint rendszeres

szabadidős integrációs foglalkozások, programok szemléletformálók lehetnek, valódi elfogadást eredményezhetnek. Sőt, nem állunk meg az elfogadásnál, egymás életének szerves részévé válhatnak a résztvevők.

A táborban készült képeket, illetve egy rövid videót a következő weboldalakon lehet megtekinteni.

Képek: <https://picasaweb.google.com/109592942396195401615/Lovastabor2012Vacratot?authkey=Gv1sRgCMqmhsvj68vRkgE#>

Videó: <http://www.youtube.com/watch?v=OhSEIX7PkgE>

Alkalmazási lehetőségek az oktatásban

Véleményem szerint az óvodai, iskolai életbe a szabadidős integrációs programok a következő formákban építhetők be:

- 1) Rendszeres szabadidős programok szervezése szegregált, mozgássérülteknek fenntartott intézményekkel közösen. (Például vetélkedők, sportnapok, táborok, kirándulások.)
- 2) Integrált szakkörök kompetens szakemberek által irányítva.
- 3) Tanórai keretek között külső intézménybe való látogatás, illetve tanulmányi utak szervezése. Nem önkéntes munka sérült emberek megsegítésére, hanem a velük való együttműködésre, közös időtöltésre sarkalló programok. (Például természetismeret óra keretében botanikus kert látogatása, ének-zene óra keretében koncertlátogatás, művészeti nevelés területén kiállítás megtekintése, életvitel tantárgy esetén játékos közlekedés, játékos KRESZ tanulás, sütés-főzés.)
- 4) Családi programok szervezése, tekintettel a szülők szemléletformálására is.

Fontos lenne, hogy a különböző szegregált intézmények kapcsolatot létesítsenek egymással, állandó kontaktusban legyenek. Nem különleges alkalmak szervezése lenne a cél, hanem a rendszeres közös időtöltés. Lényeges szempont, hogy a programok megszervezése tudatos legyen, illetve visszajelzést is kapjanak a résztvevők, megosszák tapasztalataikat, esetleg levonjanak tanulságot.

Ha ezek a szabadidős tevékenységek sikeresen beépültek a gyermekek (és pedagógusok, nevelők, szülők stb.) életébe, akkor az integrált oktatáshoz egy nagy lépéssel közelebb kerültünk.

IV. Köszönetnyilvánítás

Köszönöm a támogatást témavezetőmnnek, dr. Bácskai Erzsébetnek. Köszönöm, hogy tudatta velem a dolgozat megírásának lehetőségét, lelkesített és segített elkészítésekor.

Szeretném köszönetemet kifejezni mindazon cégek felé, akik támogatása nélkül nem jöhetett volna létre a tábor: a Csodák Csodája Alapítványnak, a Process Solution Kft.-nek, A Revolution Software Kft.-nek, a HostLogic Kft.-nek és Docu Store Kft.-nek, és a Velo tanyának.

A sok lelkes „felnőtt” (szervezők, beugrók és segítők) nélkül sem valósulhatott volna meg a tábor, hálásan gondolok Bényi Máriára, Bernard Péterre, Bernard Petra Annera, Fekete Ágnes Annára, Fekete Mártonra, Hajdi Lászlóra, Horgász Csabára, Kicsi Andreára, Maczkó Jánosra, dr. Polyvás Györgyre, Stadler Viktóriára, Támadi Juditra, Tormássy Ágnesre, Tormássy Bélára, Tormássy Biankára, Varga Károlyra, Mészáros Zsoltra és Andira.

És végül, de nem utolsósorban köszönöm a gyerekeknek, akikkel együtt tölthettük ezt a szép hetet, és akiktől ilyen sok szeretetet kaptunk.

V. Felhasznált irodalom, források

Astrid Habiba Kreszmeier, 2004

Deák Adrienn, szóbeli közlés

Golnhofér Erzsébet: Az esettanulmány, 2001, Műszaki Könyvkiadó, Budapest

Kókayné Lányi Marietta In: Takács István (szerk.) – Csillag Ferenc (szerk.) – Trencsényi László (szerk.): Hogyan szeressük a gyermeket? 2011, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest

Közoktatási törvény, 2003

Martyn Hammersley and Paul Atkinson: Ethnography: Principles in Practise, third Edition, Taylor & Francis e-Library, 2007

Szabó Gábor szakdolgozata: Az Outdoor módszer alkalmazásának lehetőségei a tanácsadásban, Kalandterápiás beszámoló ELTE PPK, 2006

<http://www.ahaoutdoor.hu/index.php?m=2455>

<http://www.kette.siteset.hu/fajl.php?id=3686>

http://kozeletre.mediacenter6.hu/wp-content/uploads/2009/06/elmenypedagogia_doku.pdf

http://pszk.nyime.hu/tamop412b/sni_tanulok/i3_az_integraci_sikeressgnek_felttelrendszere.html

Mellékletek

A Pető Intézetbe járó gyermekek kérdőíve

Eredeti formájában megtekinthető a következő weboldalon:

<https://docs.google.com/spreadsheets/viewform?formkey=dEVtRFpvTnRrZjMwNUM4dE9sMXhJWkE6MQ#gid=0>

Integrált lovas tábor a Velo tanyán (2012) – visszajelzések

Tormássy Viktória vagyok, konduktor, a Velo tanyán idén megrendezett integrált lovastábor főszervezője. Szakdolgozatom "A mozgássérült gyerekek jövőképe és annak alakulása új, illetve különleges élmények hatására" témájában íródott, ezzel indultam az intézet tudományos diákköri (TDK) versenyén. Ebben az évben újra szeretnék indulni, ezúttal a szakdolgozatom továbbvitelével. A lovastábor eredményeit és hatásait kutatom. A kérdőív kitöltésével nem csak munkámat segítené, hanem hozzájárulna ahhoz is, hogy a jövőben megrendezett integrált programok, táborok színvonalát növelhessük. A kérdőívben feltett kérdésekre a gyermekek választát várom, Önöket pedig kérem, hogy segítsék őket a kitöltésben. A kitöltő személye a kérdőív internetes jellege miatt azonosíthatatlan.

*Kötelező

A résztvevők

1. Emlékeid szerint kik voltak a táborban? Sorold föl őket! *Önmagadat is említsd!
2. Mielőtt elindultál volna a táborba, mit gondoltál, milyenek lesznek az idegen gyerekek? *A kérdés nem a külsőjükre vonatkozik, hanem a lelki tulajdonságaikra.
3. Az idegen gyerekek olyanok voltak, mint amilyenre számítottál? *A kérdés nem a külsőjükre vonatkozik, hanem a lelki tulajdonságaikra.
 - ☐ Igen, olyanok voltak, amilyennek elképzeltem őket.
 - ☐ Nem: elképzeléseimnél jobbak (kedvesebbek, segítőkészebbek, stb.) voltak.
 - ☐ Nem: elképzeléseim túl jók voltak róluk, csalódtam.
4. Közülük kiket szerettél meg a legjobban? Miért? *
5. A tábor résztvevői közül kik azok, akikkel tartod a kapcsolatot? Hogyan? *A kérdés az összes táborlakóra vonatkozik, nem csak az idegenekre.

6. A tábor résztvevői közül kik a barátaid?*

7. Mit gondolsz, barátok lesznek-e azok, akik segítenek egymásnak? *

Igen.

Nem.

Egyéb:

8. Kiről gondolod, hogy könnyen boldogul az életben? Miért? *

A tábori programok

9. Értékelj a tábor programjait! *

	egyáltalán nem tetszett	nem tetszett	jó volt, de lehetett volna sokkal jobb is	tetszett	nagyon élveztem
Lovaglás	☐	☐	☐	☐	☐
Lovas elméleti órák, beszélgetések	☐	☐	☐	☐	☐
Lovaskocsizás	☐	☐	☐	☐	☐
Lovasbemutató (Laci bácsi)	☐	☐	☐	☐	☐
Kocsihúzó verseny	☐	☐	☐	☐	☐
Bálagörgetés, mászkálás szénabálákön	☐	☐	☐	☐	☐
Kézműves foglalkozások (papírmásé, gyöngyfűzés, rajzolás, stb.)	☐	☐	☐	☐	☐
Betyártámadás és üldözés	☐	☐	☐	☐	☐

	egyáltalán nem tetszett	nem tetszett	jó volt, de lehetett volna sokkal jobb is	tetszett	nagyon élveztem
Akadályverseny (csapatverseny különböző próbákkal)	☐	☐	☐	☐	☐
Medvepark	☐	☐	☐	☐	☐
Diavetítés	☐	☐	☐	☐	☐
Záróbuli	☐	☐	☐	☐	☐

10. Melyik programot élvezted a legjobban a táborban? Miért? *

11. Melyik program tetszett a legkevésbé? Miért? *

12. Mik a legkedvesebb emlékeid a táborból? Sorolj fel legalább hármat! *

13. Milyen új dolgokat tanultál a lovacról? *

14. Tanultál-e valami mást is a táborban? * Bármilyen új ismeretről lehet szó, akár az emberekről, a természetről, magadról szerzett új ismereteidet is leírhatod.

A tábori körülmények

15. Mennyire voltál elégedett a következő körülményekkel, szolgáltatásokkal? *

	Nem voltam elégedett, nagyon rossz volt	Rossz volt, de még éppen megfelelt.	Megfelelt.	Elégedett voltam vele, jó volt.	Kiváló, tökéletes volt.
A tanya, a környezet	☐	☐	☐	☐	☐
Közlekedés a tanyán belül	☐	☐	☐	☐	☐
Közlekedés a	☐	☐	☐	☐	☐

	Nem voltam elégedett, nagyon rossz volt	Rossz volt, de még éppen megfelelt.	Megfel elt.	Eléged ett voltam vele, jó volt.	Kiváló, tökéletes volt.
tanyán kívül (haza, medveparkba)					
Szobák	☐	☐	☐	☐	☐
Étel	☐	☐	☐	☐	☐
Higiénia (fürdő- és WC használat)	☐	☐	☐	☐	☐

16. Milyen nehézségek adódtak a táborban, min lenne jó változtatni? *

Egyéb észrevételek

Ha szeretnél még valamit megosztani velem a táborral kapcsolatban, itt megteheted.

Az ép gyermekek kérdőíve

Eredeti formájában megtekinthető a következő weboldalon:

<https://docs.google.com/spreadsheet/viewform?formkey=dHJFcFM5bzVtakpJTkpsOWhMVE5LSEE6MQ#gid=0>

Integrált lovas tábor a Velo tanyán (2012) – visszajelzések

Tormássy Viktória vagyok, konduktor, a Velo tanyán idén megrendezett integrált lovastábor főszervezője. Szakdolgozatom "A mozgássérült gyerekek jövőképe és annak alakulása új, illetve különleges élmények hatására" témájában íródott, ezzel indultam az intézet tudományos diákköri (TDK) versenyén. Ebben az évben újra szeretnék indulni, ezúttal a szakdolgozatom továbbvitelével. A lovastábor eredményeit és hatásait kutatom. A kérdőív kitöltésével nem csak munkámat segítené, hanem hozzájárulna ahhoz is, hogy a jövőben megrendezett integrált programok, táborok színvonalát növelhessük. A kérdőívben feltett kérdésekre a gyermekek választát várom, Önöket pedig kérem, hogy segítsék őket a kitöltésben. A kitöltő személye a kérdőív internetes jellege miatt azonosíthatatlan.

*Kötelező

A résztvevők

1. Emlékeid szerint kik voltak a táborban? Sorold föl őket! *Önmagadat is említsd!
2. Mit jelent az, hogy "sérült"? Milyen elképzeléseid voltak a sérültekkel kapcsolatban, mielőtt a táborba érkeztél volna? *
3. Hogyan viszonyultál a sérült emberekhez? *
4. Mielőtt elindultál volna a táborba, mit gondoltál, milyenek lesznek az idegen gyerekek? *A kérdés nem a külsőjükre vonatkozik, hanem a lelki tulajdonságaikra.
5. Az idegen gyerekek olyanok voltak, mint amilyenre számítottál? *A kérdés nem a külsőjükre vonatkozik, hanem a lelki tulajdonságaikra.
 - ☐ Igen, olyanok voltak, amilyennek elképzeltem őket.
 - ☐ Nem: elképzeléseimnél jobbak (kedvesebbek, segítőkészebbek, stb.) voltak.
 - ☐ Nem: elképzeléseim túl jók voltak róluk, csalódtam.
6. Hogyan alakult a velük való kapcsolatot? Közülük kiket szerettél meg a legjobban? Miért? *Tudtál-e meg hasznos, új információkat a sérült emberekről? (Ha igen, mit?) Megváltozott-e a sérült emberekhez való hozzáállásod? *
7. A tábor résztvevői közül kik azok, akikkel tartod a kapcsolatot? Hogyan? *A kérdés az összes táborlakóra vonatkozik, nem csak az idegenekre.
8. A tábor résztvevői közül kik a barátaid? *
9. Mit gondolsz, barátok lesznek-e azok, akik segítenek egymásnak? *
 - ☐ Igen.
 - ☐ Nem.
 - ☐ Egyéb:

Kiről gondolod, hogy könnyen boldogul az életben? Miért? *

A tábori programok

10. Értékelj a tábor programjait! *

	egyáltalán nem tetszett	nem tetszett	jó volt, de lehetett volna sokkal jobb is	tetszett	nagyon élveztem
Lovaglás	☐	☐	☐	☐	☐
Lovas elméleti órák, beszélgetések	☐	☐	☐	☐	☐
Lovaskocsizás	☐	☐	☐	☐	☐
Lovasbemutató (Laci bácsiék)	☐	☐	☐	☐	☐
Kocsihúzó verseny	☐	☐	☐	☐	☐
Bálagörgetés, máskálás szénabálákon	☐	☐	☐	☐	☐
Kézműves foglalkozások (papírmásé, gyöngyfűzés, rajzolás, stb.)	☐	☐	☐	☐	☐
Akadályverseny (csapatverseny különböző próbákkal)	☐	☐	☐	☐	☐
Medvepark	☐	☐	☐	☐	☐
Diavetítés	☐	☐	☐	☐	☐
Alvás a szénában	☐	☐	☐	☐	☐
Záróbuli	☐	☐	☐	☐	☐

11. Melyik programot élvezted a legjobban a táborban? Miért? *

12. Melyik program tetszett a legkevésbé? Miért? *

13. Mik a legkedvesebb emlékeid a táborból? Sorolj fel legalább hármat! *

14. Milyen új dolgokat tanultál a lovakról? *

15. Tanultál-e valami mást is a táborban? *Bármilyen új ismeretről lehet szó, akár az emberekről, a természetről, magadról szerzett új ismereteidet is leírhatod.

A tábori körülmények

16. Mennyire voltál elégedett a következő körülményekkel, szolgáltatásokkal? *

	Nem voltam elégedett, nagyon rossz volt.	Rossz volt, de még éppen megfelelt.	Megfel elt.	Eléged ett voltam vele, jó volt.	Kiváló, tökéletes volt.
A tanya, a környezet	☐	☐	☐	☐	☐
Közlekedés a tanyán belül	☐	☐	☐	☐	☐
Közlekedés a tanyán kívül (haza, medveparkba)	☐	☐	☐	☐	☐
Szobák	☐	☐	☐	☐	☐
Étel	☐	☐	☐	☐	☐
Higiénia (fürdő- és WC használat)	☐	☐	☐	☐	☐

Milyen nehézségek adódtak a táborban, min lenne jó változtatni? *

Egyéb észrevételek

Ha szeretnél még valamit megosztani velem a táborral kapcsolatban, itt megteheted.